

แผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙
Sustainable Consumption and Production Roadmap 2017-2036
(SCP Roadmap 2017-2036)

เกษตรกรรม/อาหาร

อุตสาหกรรมบริการ
(ท่องเที่ยว)

อุตสาหกรรมการผลิต

ความตระหนัก/
การศึกษา

การจัดซื้อจัดจ้าง/
ฉลากสิ่งแวดล้อม

เมือง/อปท.

คณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๒
สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน

กรกฎาคม ๒๕๖๐

แผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙
Sustainable Consumption and Production Roadmap 2017-2036
(SCP Roadmap 2017-2036)

คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๒
สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน

กรกฎาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

	หน้า
บทนำ.....	๑
แผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙.....	๖
วิสัยทัศน์.....	๖
พันธกิจ.....	๖
หลักการสำคัญ.....	๖
เป้าหมายในภาพรวม.....	๗
ยุทธศาสตร์.....	๗
๑ ภาคอุตสาหกรรมการผลิต.....	๑๑
๑.๑ คำอธิบายเบื้องต้น.....	๑๑
๑.๒ เป้าประสงค์.....	๑๓
๑.๓ เป้าหมาย.....	๑๓
๑.๔ มาตรการสำคัญ.....	๑๕
๑.๕ หมดปกรายทาง.....	๑๖
๑.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมดปกรายทาง.....	๑๘
๑.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง.....	๒๓
๒ ภาคเกษตรกรรมและอาหาร.....	๒๔
๒.๑ คำอธิบายเบื้องต้น.....	๒๔
๒.๒ เป้าประสงค์.....	๒๕
๒.๓ เป้าหมาย.....	๒๖
๒.๔ มาตรการสำคัญ.....	๒๘
๒.๕ หมดปกรายทาง.....	๒๘
๒.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมดปกรายทาง.....	๓๐
๒.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง.....	๓๔
๓ ภาคอุตสาหกรรมบริการ (รวมทั้งการท่องเที่ยว).....	๓๕
๓.๑ คำอธิบายเบื้องต้น.....	๓๕
๓.๒ เป้าประสงค์.....	๓๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๓.๓ เป้าหมาย.....	๓๖
๓.๔ มาตรการสำคัญ.....	๓๘
๓.๕ หมุดปกรายทาง.....	๔๐
๓.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมุดปกรายทาง.....	๔๒
๓.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง.....	๔๖
๔ ภาคการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐและ ฉลากสิ่งแวดล้อม.....	๔๗
๔.๑ คำอธิบายเบื้องต้น.....	๔๗
๔.๒ เป้าประสงค์.....	๔๗
๔.๓ เป้าหมาย.....	๔๘
๔.๔ มาตรการสำคัญ.....	๔๙
๔.๕ หมุดปกรายทาง.....	๔๙
๔.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมุดปกรายทาง.....	๕๑
๔.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง.....	๕๓
๕ ภาคเมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	๕๔
๕.๑ คำอธิบายเบื้องต้น.....	๕๔
๕.๒ เป้าประสงค์.....	๕๖
๕.๓ เป้าหมาย.....	๕๖
๕.๔ มาตรการสำคัญ.....	๕๘
๕.๕ หมุดปกรายทาง.....	๖๐
๕.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมุดปกรายทาง.....	๖๒
๕.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง.....	๖๘
๖ ภาคการสร้างความตระหนักและการศึกษา.....	๖๙
๖.๑ คำอธิบายเบื้องต้น.....	๖๙
๖.๒ เป้าประสงค์.....	๗๐
๖.๓ เป้าหมาย.....	๗๐
๖.๔ มาตรการสำคัญ.....	๗๒
๖.๕ หมุดปกรายทาง.....	๗๓
๖.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมุดปกรายทาง.....	๗๔
๖.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง.....	๗๖
๗ การติดตามและประเมินผล.....	๗๗

สารบัญรูป

	หน้า
ภาพที่ ๑ ภาพอนาคตการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙.....	๕
ภาพที่ ๒ ภาพรวมแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙.....	๑๐

บทนำ

การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน หมายถึง การดำเนินการแบบองค์รวมในทุก ๆ ด้าน เพื่อลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตและการบริโภค ควบคู่ไปกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกคน

Sustainable consumption and production is a holistic approach to minimizing the negative environmental impacts from consumption and production systems while promoting quality of life for all. (UNEP, 2011)

การจัดทำแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ (Sustainable Consumption and Production Roadmap 2017-2036: SCP Roadmap 2017-2036) เป็นการดำเนินงานต่อยอดจากโรดแมปเพื่อการส่งเสริมการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ที่จัดทำขึ้นภายใต้ Thailand – EU Policy Dialogues Support Facility (PDSF) โดยพิจารณาเพิ่มเติมและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ควบคู่กับการให้ความสำคัญกับนโยบายและแผน ยุทธศาสตร์ระดับประเทศและรายสาขารวมทั้งเป้าหมายและแผนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์และตัวชี้วัดภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนประกอบด้วย

- ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)
- แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔
- แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)
- แผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๔)
- แผนยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔
- แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔)
- แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๐) ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔)
- แผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒
- แผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙
- แผนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

- (ร่าง) กรอบทิศทางการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔
- แผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)
- แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)
- โรดแมปเพื่อการส่งเสริมการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ ภายใต้ Thailand – EU Policy Dialogues Support Facility (PDSF)

ทั้งนี้ โรดแมปเพื่อการส่งเสริมการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ ที่จัดทำขึ้นภายใต้ Thailand – EU Policy Dialogues Support Facility (PDSF) ได้นำเสนอผลการทบทวนแผนและผลการดำเนินงานด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทยในรายสาขา ตามกรอบการดำเนินงานด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทยที่ผ่านมา ทั้งใน (๑) ภาคการผลิต ประกอบด้วย ภาคอุตสาหกรรมการผลิต (Industry sector) ภาคเกษตรกรรมและอาหาร (Agricultural and food sector) ภาคอุตสาหกรรมบริการ (รวมทั้งการท่องเที่ยว) (Service sector including tourism) และ (๒) ภาคบริการ ประกอบด้วย ภาคการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐและฉลากสิ่งแวดล้อม (Green public procurement and Ecolabel) ภาคเมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Cities and local government) และภาคการสร้างความตระหนักและการศึกษา (Awareness raising and Education) ดังนี้

ภาคอุตสาหกรรมการผลิต มีการส่งเสริมแนวคิดอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน โดยมีการปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่องในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็นเป้าหมายการแข่งขันของประเทศ แต่ยังคงมีการขับเคลื่อนที่จำกัดในอุตสาหกรรมพื้นฐานต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมก่อสร้างและวัสดุก่อสร้าง อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมอาหาร การขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมเพื่อการแข่งขันของประเทศซึ่งใช้ฐานการเพิ่มผลิตภาพจากการใช้แรงงานฝีมือต้นทุนต่ำ ทำให้เกิดการเคลื่อนตัวของแหล่งผลิตไปสู่ภูมิภาคที่มีศักยภาพทั่วประเทศ ส่งผลให้เกิดการเพิ่มกิจกรรมด้านอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากในระดับเมืองและท้องถิ่น นอกจากนี้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญอีกประการ คือ มีการใช้ข้อมูลตัวชี้วัดความยั่งยืนของอุตสาหกรรมเชิงกลุ่มหรือเชิงพื้นที่อยู่ในวงจำกัด ทำให้การใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนมีค่อนข้างน้อย

ภาคเกษตรกรรมและอาหาร มีการส่งเสริมด้านผลิตภาพเป็นหลักโดยเชื่อมโยงกับห่วงโซ่คุณค่า (value chain) ของอุตสาหกรรมเกษตร โดยการทำเกษตรส่วนใหญ่พึ่งพาเครื่องจักรกลทุนแรงที่ต้องใช้พลังงานไฟฟ้าหรือเชื้อเพลิง และมีการใช้สารเคมีในการเกษตร ทั้งนี้ แม้ว่าการทำเกษตรในหลายพื้นที่ทั้งในเชิงกลุ่มและในเชิงพื้นที่ จะได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืนหรือแนวคิดอื่น ๆ ที่สอดคล้องกัน แต่ยังคงขาดแนวทางการขับเคลื่อนเพื่อความยั่งยืนอย่างมีพลังที่ชัดเจน

ภาคอุตสาหกรรมบริการ (รวมทั้งการท่องเที่ยว) มีการเริ่มต้นการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับขีดความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับนักท่องเที่ยวและรองรับปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การให้ความสำคัญกับการบริโภคที่ยั่งยืนในกิจกรรมการท่องเที่ยวยังอยู่ในวงจำกัด

ภาคการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐและฉลากสิ่งแวดล้อม มีการขับเคลื่อนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากหน่วยงานภาครัฐในส่วนกลาง และขยายผลไปสู่หน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ อีกทั้งยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการขยายผลไปยังภาคเอกชน ทั้งนี้ การจัดซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐครอบคลุมสินค้าและบริการในหมวดสำนักงานเป็นหลัก และรูปแบบการจัดซื้อเป็นการจัดจ้างเหมาที่รวมสินค้าอื่น ๆ ด้วย จึงเห็นได้ว่ากรอบแนวทางในการจัดจ้างเป็นประเด็นที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานก่อสร้างในรูปแบบโครงการต่าง ๆ นอกจากนี้ การติดตามและประเมินประสิทธิผลของการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐที่สะท้อนถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังต้องได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ภาคเมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสาขาที่ควรได้รับการยกระดับความสำคัญ เนื่องจากเมืองและท้องถิ่น (หรือพื้นที่) เป็นมิติสำคัญที่เชื่อมโยงการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ การสร้างเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นที่แข็งแกร่ง มั่นคง และยั่งยืน ซึ่งเป็นฐานคิดสำคัญของการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ จากมุมมองด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนพบประเด็นสำคัญ คือ การยกระดับกลไกการผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นหลัก เพื่อมุ่งตอบสนองการใช้ชีวิตและสนับสนุนกิจกรรมในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและสมดุล รวมทั้งการยกระดับเพื่อมุ่งตอบสนองการบริโภคภายนอกท้องถิ่น หรือการผลิตเพื่อจำหน่ายและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการจำหน่ายเป็นหลัก

ภาคการสร้างความตระหนักและการศึกษา เป็นประเด็นที่สำคัญมากต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศ โดยได้ดำเนินการให้ความรู้และสร้างความตระหนักมาโดยตลอด ซึ่งควรจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนที่เหมาะสมกับประชากรในแต่ละวัยและยุคสมัย โดยให้ความสำคัญกับการปลูกฝังในเด็กและเยาวชนเป็นหลัก

ปัจจัยสนับสนุน มีการขับเคลื่อนในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับการผลักดันให้มีการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสนับสนุนให้เกิดรูปแบบการบริโภคที่ยั่งยืนของหน่วยงานและประชาชน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค และควรจะมีการวัดผลอย่างจริงจัง นอกจากนี้ ควรยกระดับความสำคัญการดำเนินงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ทั้งในการเร่งสร้างบุคลากรและเพิ่มงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งการสร้างฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดวัฏจักรชีวิต และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องให้เพียงพอเพื่อสนับสนุนในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้การใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนมีประสิทธิภาพมากขึ้นในทุกกิจกรรมและทุกภาคส่วน

ทั้งนี้ จากการทบทวนบทเรียนที่ผ่านมาและประเด็นท้าทายด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนในบริบทของประเทศไทยและบริบทสากล จึงได้ทำการสังเคราะห์ภาพอนาคตการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทยในรูปแบบของเมตริกซ์ เพื่อกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของประเทศไทยในระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังแสดงในภาพที่ ๑ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. พิจารณาปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญของการวางภาพอนาคต ได้แก่

(๑) หลักคิดและรูปแบบของการใช้ทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคของทุกกลุ่มผู้บริโภคในประเทศ เป็นแบบเข้มข้น หรือ แบบพอเพียง

(๒) กระบวนการคิดและการตัดสินใจในกระบวนการขับเคลื่อนสังคมไทย ตั้งอยู่บนฐานของการใช้ข้อมูลและข้อเท็จจริงในลักษณะใด คือ ใช้ข้อมูลจากประสบการณ์เฉพาะกลุ่ม หรือใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากภาคที่เกี่ยวข้อง

๒. จัดทำทางเลือกที่กำหนดเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในรูปแบบของเมตริกซ์ โดยแบ่งเป็น ๔ ทางเลือก ได้แก่

(๑) ด้านล่างซ้าย: เป็นสังคมที่มีการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างเข้มข้น และใช้ประสบการณ์เฉพาะตัวเป็นด้านหลัก เรียกได้ว่าเป็น **สังคมทุนนิยมหรือสังคมบริโภคนิยมแบบโลกแคบ**

(๒) ด้านล่างขวา: เป็นสังคมที่มีการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างเข้มข้น และมีการใช้ประสบการณ์และข้อมูลของภาคที่เกี่ยวข้องแบบเปิดกว้างเป็นด้านหลัก เรียกได้ว่าเป็น **สังคมทุนนิยมหรือสังคมบริโภคนิยมแบบโลกาภิวัตน์**

(๓) ด้านบนซ้าย: เป็นสังคมที่มีการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างพอเพียง และสมดุล และใช้ประสบการณ์เฉพาะตัวเป็นด้านหลัก เรียกได้ว่าเป็น **สังคมเศรษฐกิจพอเพียงแบบเสียงดวง**

(๔) ด้านบนขวา: เป็นสังคมที่มีการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างพอเพียง และสมดุล และมีการใช้ประสบการณ์และข้อมูลของภาคที่เกี่ยวข้องแบบเปิดกว้างเป็นด้านหลัก เรียกได้ว่าเป็น **สังคมเศรษฐกิจพอเพียงบนฐานนวัตกรรม**

ภาพอนาคตการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทยที่ประสงค์ คือ **สังคมเศรษฐกิจพอเพียงบนฐานนวัตกรรม** จึงเป็นฐานคิดในการจัดทำแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ หรือ Sustainable Consumption and Production Roadmap 2017-2036 (SCP Roadmap 2017-2036) ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมการผลิตและการบริโภคของประเทศไทยให้มีรูปแบบหรือคุณลักษณะในทิศทางตามความคาดหวังของโลกดังที่ได้กำหนดไว้ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยในระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ประเทศไทยจะขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนด ซึ่งเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) และมีการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องในระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๔ จนเกิดสภาพสังคมที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจ

โดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมจากสังคมฐานความรู้ในที่สุด ภายในระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๗๙ โดยการดำเนินงานดังกล่าวจะเกี่ยวเนื่องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในช่วงเวลาของแผนฉบับที่ ๑๒-๑๕

ภาพที่ ๑ ภาพอนาคตการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙

แผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักการสำคัญ เป้าหมายในภาพรวม ยุทธศาสตร์ และแผนขับเคลื่อนรายสาขา ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรมการผลิต ภาคเกษตรกรรมและอาหาร ภาคอุตสาหกรรมบริการ (รวมทั้งการท่องเที่ยว) ภาคการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐและฉลากสิ่งแวดล้อม ภาคเมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคการสร้างความรู้ความตระหนักและการศึกษา โดยสอดแทรกปัจจัยสนับสนุนทั้งในด้านพลังงาน อาคาร โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งก่อสร้างและผังเมือง ระบบการคมนาคมขนส่ง การลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ และด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยแผนขับเคลื่อนฯ รายสาขาจะนำเสนอคำอธิบายเบื้องต้น เป้าประสงค์ เป้าหมายในระยะต่าง ๆ มาตรการที่สำคัญในการขับเคลื่อน แผนรายสาขา ตัวชี้วัด และหมุดปกรายทางในแต่ละระยะ ตัวชี้วัด หน่วยงานจัดเก็บข้อมูลและแหล่งข้อมูล รวมทั้งหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัด และท้องถิ่น รวมทั้งสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน อาทิจ ผู้ประกอบการ นักธุรกิจ และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมการผลิต อาหาร การเกษตร สารเคมี การท่องเที่ยวและบริการ ฯลฯ ผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ หน่วยงานที่ให้การรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม สถาบันการศึกษาและวิจัยของเอกชน องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม เช่น กลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ ชุมชนและประชาชนทั่วไป

แผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙
Sustainable Consumption and Production Roadmap 2017-2036
(SCP Roadmap 2017-2036)

วิสัยทัศน์ (Vision)

“ประเทศไทยเป็นผู้นำของอาเซียนด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนด้วยการบูรณาการด้านนวัตกรรมทางสังคม ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙”

พันธกิจ (Mission)

๑. ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตของทุกภาคส่วนในทุกพื้นที่ไปสู่การผลิตที่ยั่งยืน
๒. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐในทุกระดับให้มีรูปแบบการบริโภคที่ยั่งยืน
๓. ขับเคลื่อนสังคมฐานความรู้และนวัตกรรม (innovation and knowledge-based society) เพื่อสนับสนุนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

หลักการสำคัญ (Principles)

หลักการสำคัญซึ่งเป็นฐานแนวคิดในการจัดทำแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทย ระยะ ๒๐ ปี มีความสอดคล้องกับหลักสากลและบริบทการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย ประกอบด้วย

๑. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า และสมดุลกับขีดความสามารถของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่
(อ้างอิง Resource Efficiency ของ UNEP และ Asia-Pacific SCP Working Group)
๒. การจัดการสิ่งแวดล้อมที่คำนึงถึงการป้องกันมลพิษ รวมถึงการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
(อ้างอิง ความตกลงปารีส (Paris Agreement) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC))
๓. การสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตอย่างมีสุขภาพดีและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนทุกคนในทุกช่วงอายุ
(อ้างอิง เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ)

เป้าหมายในภาพรวม (Ultimate goal)

การปรับเปลี่ยนสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งสู่สังคมที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และสมดุลกับฐานทรัพยากรของประเทศ โดยน้อมนำหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ และเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมทั้งมีการนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อนำไปใช้ประกอบในกระบวนการตัดสินใจทางสังคม

ยุทธศาสตร์ (Strategies)

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานภายใต้แผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ เพื่อให้เกิดการยกระดับสังคมไทยสู่สังคมที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมจากสังคมฐานความรู้ จะครอบคลุมการดำเนินงานทั้งในภาคการผลิต ภาคการบริโภค และภาคปัจจัยสนับสนุน และในทุกระดับตั้งแต่ระดับประชาชน หรือประชาคม ระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์การยกระดับสังคมไทยสู่การผลิตที่ยั่งยืน

๑.๑ การขับเคลื่อนการผลิตที่ยั่งยืนในระดับประเทศ

(๑) สร้างและเสริมสร้างขีดความสามารถของภาคการผลิตและบริการที่เป็นปัจจัยหลักในการสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (เน้นการส่งออก)

(๒) สร้างและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิตและบริการให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (เน้นการส่งออก)

(๓) เสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการทางสังคม (ภาครัฐและประชาชน) ในการบูรณาการนวัตกรรมในภาคการผลิตและการบริโภค

(๔) ส่งเสริมการบริหารจัดการในภาคเกษตรกรรม การใช้วัสดุ พลังงาน และทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๑.๒ การขับเคลื่อนการผลิตที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่น

(๑) สร้างและเสริมสร้างขีดความสามารถของภาคการผลิตและบริการในท้องถิ่น

(๒) สร้างและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิตและบริการที่ตอบสนองต่อรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของท้องถิ่น

(๓) เสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการทางสังคม (ภาครัฐและประชาชน) ในการบูรณาการรูปแบบการผลิตที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่น

(๔) ส่งเสริมการบริหารจัดการในภาคเกษตรกรรม การใช้วัสดุ พลังงาน และทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๑.๓ การขับเคลื่อนการผลิตที่ยั่งยืนในระดับครัวเรือนและชุมชน

(๑) สร้างและผลักดันแนวปฏิบัติที่ดีด้านการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการที่ยั่งยืนเพื่อสร้างรายได้ครัวเรือนและชุมชน

(๒) สร้างและเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบและกลไกการสื่อสารกับผู้บริโภค ในเรื่องการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการที่ยั่งยืนสำหรับครัวเรือนและชุมชน

(๓) สร้างและผลักดันแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมต่อการจัดการทรัพยากรและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าในชีวิตประจำวัน (ทั้งที่บ้าน โรงเรียน ที่ทำงาน การเดินทาง และการทำกิจกรรมพักผ่อนท่องเที่ยว)

๒. ยุทธศาสตร์การยกระดับสังคมไทยสู่การบริโภคที่ยั่งยืน

๒.๑ การสร้างและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ

(๑) ทบทวนการปรับปรุงกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งระบบการติดตามและประเมินผลในทุกระดับของการพัฒนาที่ยั่งยืน

(๒) ส่งเสริมความร่วมมือและเครือข่ายขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ผ่านเวทีถ่ายทอดความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการติดตามและประเมินผลกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานภาครัฐ

(๓) ผลักดันให้มีการใช้มาตรการเพื่อการสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อสิ่งแวดล้อมบนสินค้า/ผลิตภัณฑ์ หรือวัสดุ โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรกลุ่มพลาสติก

(๔) ผลักดันให้มีการใช้มาตรการการจัดการและการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับสินค้า/ผลิตภัณฑ์ (product oriented sustainability measures) ซึ่งสามารถนำมาประกอบการจัดทำรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลของสินค้า/ผลิตภัณฑ์และบริการนั้น ๆ

๒.๒ การสร้างและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกการสร้างตระหนักในการดำเนินงานด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของท้องถิ่น

(๑) สร้าง สนับสนุน ส่งเสริมเวทีและเครือข่ายในการนำองค์ความรู้ด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) สร้าง สนับสนุน ส่งเสริมเวทีและเครือข่ายในการทำกิจกรรมนวัตกรรมต้นแบบตอบสนองรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนที่เหมาะสม

(๓) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาเรื่องรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน

๒.๓ การพัฒนากำลังคนและระบบการศึกษาเพื่อสนับสนุนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

(๑) พัฒนาศักยภาพคนเพื่อสนับสนุนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

(๒) พัฒนาระบบการศึกษาเพื่อสนับสนุนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

๓. ยุทธศาสตร์การยกระดับสังคมไทยสู่การใช้ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน

(๑) การจัดการระบบพลังงานที่ยั่งยืน

(๒) การจัดการระบบอาคารที่ยั่งยืน (สำนักงานและที่อยู่อาศัย)

(๓) การจัดการงานโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งก่อสร้าง และการผังเมืองที่ยั่งยืน เช่น ถนน คลอง และอื่น ๆ

(๔) การจัดการระบบคมนาคมและการขนส่งสินค้าที่ยั่งยืน

(๕) การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ รวมทั้งการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

(๖) การจัดการต้นทุนมนุษย์ ทางสังคม และทางวัฒนธรรม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

(๗) การจัดการข้อมูล องค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

ประเทศไทยเป็นผู้นำของอาเซียนด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนด้วยการบูรณาการด้านนวัตกรรมทางสังคม ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙

- พันธกิจ**
๑. ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตของทุกภาคส่วนในทุกพื้นที่ไปสู่การผลิตที่ยั่งยืน
 ๒. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐในทุกระดับให้มีรูปแบบการบริโภคที่ยั่งยืน
 ๓. ขับเคลื่อนสังคมฐานความรู้และนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

เป้าประสงค์ภาคการผลิต			เป้าประสงค์ภาคการบริโภค		
ภาคอุตสาหกรรม การผลิต	ภาคเกษตรกรรม และอาหาร	ภาคอุตสาหกรรม การบริการ (รวมทั้ง การท่องเที่ยว)	ภาคการจัดซื้อจัดจ้าง สินค้าและบริการที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม ของภาครัฐและ ฉลากสิ่งแวดล้อม	ภาคเมืองและ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ภาคการสร้าง ความตระหนัก และการศึกษา
อุตสาหกรรมไทย มุ่งมั่น และจริงจังในการ เปลี่ยนแปลงอย่าง ต่อเนื่อง สู่ความเป็น อุตสาหกรรมการผลิต ที่ยั่งยืน เป็นมิตรกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับ การพัฒนากระบวนการ ผลิต การรับรอง อุตสาหกรรมสีเขียว และการบริหารจัดการ ภาคอุตสาหกรรมแบบ ครบวงจร	ภาคเกษตรกรรมและ อาหารไทย มุ่งมั่นและ จริงจังในการ เปลี่ยนแปลงอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุ การทำเกษตรกรรมที่ ยั่งยืน และมีแนวปฏิบัติ ในการจัดการอาหารที่มี ประสิทธิภาพ โดยให้ ความสำคัญอย่างมาก กับการลดผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ และการ ป้องกันการปล่อยมลพิษ ออกสู่สิ่งแวดล้อม	อุตสาหกรรมการ ท่องเที่ยวไทยและ กิจกรรมบริการอื่น ๆ มุ่งมั่นในการก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ทุก ภาคส่วน บนพื้นฐาน ของความสมดุลกับ ขีดความสามารถในการ รองรับของสังคมและ สิ่งแวดล้อมในพื้นที่	หน่วยงานภาครัฐ มุ่งมั่น และจริงจังในการขับเคลื่อน การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและ บริการที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม โดยผลักดันให้ มีการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า และบริการที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน อย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีผู้ผลิตสินค้า และผู้ให้บริการที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น	เมืองและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาคีหลัก ที่เกี่ยวข้อง มีการ ขับเคลื่อนไปสู่การ เป็นเมืองที่ยั่งยืน โดยมีการใช้ทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่บนความ สมดุล ลดการปล่อย มลพิษออกสู่ สิ่งแวดล้อม และ ประชาชนใช้ชีวิต อย่างมีความสุข	สังคมผู้บริโภค ทั้งในรูปแบบของ หน่วยงาน และบุคคล ทั่วไป มีรูปแบบ การบริโภคที่คำนึงถึง ผลกระทบต่อระบบ นิเวศ ทรัพยากร ธรรมชาติ และปัญหา สิ่งแวดล้อม
๑. ยุทธศาสตร์การยกระดับสังคมไทยสู่การผลิตที่ยั่งยืน ๑.๑ การขับเคลื่อนการผลิตที่ยั่งยืนในระดับประเทศ ๑.๒ การขับเคลื่อนการผลิตที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่น ๑.๓ การขับเคลื่อนการผลิตที่ยั่งยืนในระดับครัวเรือนและชุมชน			๒. ยุทธศาสตร์การยกระดับสังคมไทยสู่การบริโภคที่ยั่งยืน ๒.๑ การสร้างและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน ภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ๒.๒ การสร้างและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกการสร้าง ความตระหนักในการดำเนินงานด้านการผลิตและการบริโภค ที่ยั่งยืนของท้องถิ่น ๒.๓ การพัฒนากำลังคนและระบบการศึกษาเพื่อสนับสนุนการผลิต และการบริโภคที่ยั่งยืน		
๓. ยุทธศาสตร์การยกระดับสังคมไทยสู่การใช้ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ระบบพลังงานที่ยั่งยืน อาคาร/สำนักงาน/ที่อยู่อาศัยที่ยั่งยืน โครงสร้างพื้นฐาน/สิ่งก่อสร้าง/การผังเมืองที่ยั่งยืน ระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์/บัญชีสิ่งแวดล้อม ต้นทุนบุคคล/สังคม/วัฒนธรรม การจัดการข้อมูล/องค์ความรู้/วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม					

ภาพที่ ๒ ภาพรวมแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙

๑. ภาคอุตสาหกรรมการผลิต

๑.๑ คำอธิบายเบื้องต้น

การเติบโตของภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นภาคส่วนสำคัญที่สร้างรายได้เข้าประเทศ หากแต่กระบวนการผลิตที่ไม่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดการผลิตที่ยั่งยืนในภาคอุตสาหกรรมที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก ภาครัฐโดยเฉพาะกระทรวงอุตสาหกรรมในฐานะหน่วยงานหลัก ได้ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการยกระดับพัฒนาให้อุตสาหกรรมของประเทศไทยมีการผลิตที่ยั่งยืน

การสร้างกระบวนการผลิตที่ยั่งยืนในภาคอุตสาหกรรมการผลิต ประกอบด้วย การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น การใช้น้ำ วัสดุ และพลังงานให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด การนำวัสดุที่ไม่ใช้แล้วหรือของเสียจากภาคอุตสาหกรรมกลับมาใช้ใหม่ เพื่อลดการนำทรัพยากรธรรมชาติออกมาใช้และช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ของประเทศ อีกทั้งยังเป็นการลดผลกระทบที่เกิดจากของเสียหรือมลพิษจากภาคอุตสาหกรรมที่จะถูกปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม^๑

ทั้งนี้ ในการพัฒนาเพื่อให้การผลิตในภาคอุตสาหกรรมเกิดความยั่งยืน มีประเด็นที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ ผู้ประกอบการมีต้นทุนการประกอบการที่สูงขึ้นเนื่องจากการปรับกระบวนการผลิต โดยเฉพาะโรงงานที่มีการประกอบกิจการมาเป็นระยะเวลานาน สำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง (Small and Medium-sized Enterprises: SMEs) อาจมีขีดความสามารถที่จำกัด ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การดำเนินการเรื่องประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ (Eco-efficiency) ในองค์กรยังคงเป็นความท้าทายที่ต้องได้รับความช่วยเหลือและควรมีกระบวนการบริหารจัดการที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้อุตสาหกรรมการผลิตของประเทศก้าวไปสู่การผลิตที่ใช้ทรัพยากรน้อยลงและปล่อยคาร์บอนต่ำอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ^๒

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญกับภาคอุตสาหกรรมการผลิต

เป้าหมายที่ ๘ – ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และมีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน

- เป้าประสงค์ที่ ๘.๔ – ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรของโลกในการบริโภคและการผลิตอย่างต่อเนื่อง และพยายามที่จะไม่เชื่อมโยงระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน ๑๐ ปี ว่าด้วยการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยมีประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้นำในการดำเนินการ ไปจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๗๓

^๑ UNIDO 2011

^๒ OECD 2012: Green Growth and Developing Countries

- เป้าประสงค์ที่ ๘.๗ – ดำเนินมาตรการโดยทันทีและมีประสิทธิภาพเพื่อขจัดแรงงานบังคับ ยุติความเป็นทาสสมัยใหม่และการค้ามนุษย์ และยับยั้งและกำจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด ซึ่งรวมถึงการเกณฑ์และการใช้ทหารเด็ก และยุติการใช้แรงงานเด็กในทุกรูปแบบในปี พ.ศ. ๒๕๖๘
- เป้าประสงค์ที่ ๘.๘ – ปกป้องสิทธิแรงงานและส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและมั่นคงสำหรับผู้ทำงานทุกคน รวมถึงผู้ทำงานต่างด้าว โดยเฉพาะหญิงต่างด้าว และผู้ทำงานเสี่ยงอันตราย

เป้าหมายที่ ๑๒ – สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๑ – ดำเนินการให้เป็นผลตามกรอบการดำเนินงานระยะ ๑๐ ปี ว่าด้วยการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนทุกประเทศนำไปปฏิบัติ โดยประเทศพัฒนาแล้วเป็นผู้นำ โดยคำนึงถึงการพัฒนาและขีดความสามารถของประเทศกำลังพัฒนา
- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๒ – บรรลุการจัดการที่ยั่งยืนและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๔ – บรรลุการจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิดในวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งวงจรชีวิตของสิ่งเหล่านั้น ตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ตกลงกันแล้ว และลดการปลดปล่อยสิ่งเหล่านั้นออกสู่อากาศ น้ำ และดินอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อที่จะลดผลกระทบทางลบที่จะมีต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๕ – ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ จะต้องลดการเกิดของเสียโดยการป้องกัน การลด การแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำกลับมาใช้ซ้ำ
- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๖ – สนับสนุนให้บริษัท โดยเฉพาะบริษัทข้ามชาติและบริษัทขนาดใหญ่ รับแนวปฏิบัติที่ยั่งยืนไปใช้ และผนวกข้อมูลด้านความยั่งยืนลงในวงจรการรายงานของบริษัทเหล่านั้น

นโยบายของประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ให้ความสำคัญกับการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการสร้างความยั่งยืนของชาติ ทั้งการพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาในทุกระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ให้ความสำคัญกับการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการผลิต การลงทุน และการสร้างงานสีเขียว เพื่อยกระดับประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร โดยการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตและการจัดการมลพิษ

๑.๒ เป้าประสงค์

อุตสาหกรรมไทย มุ่งมั่นและจริงจังในการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง สู่ความเป็นอุตสาหกรรมการผลิตที่ยั่งยืน เป็นมิตรกับสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการผลิต การรับรองอุตสาหกรรมสีเขียว และการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมแบบครบวงจร

๑.๓ เป้าหมาย

ที่	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๑	การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม	ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔: - สถานประกอบการเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry Mark: GIM) เพิ่มขึ้นปีละ ๒,๐๐๐ ราย (ยกเว้นปี พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดเป้าหมายไว้ ๑,๐๘๐ ราย) - นิคมอุตสาหกรรมเข้าสู่การเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่า ๔ แห่ง (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มี ๑๙ แห่ง) ^๓	โครงการอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry Mark, GIM) เป็นการบูรณาการเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเริ่มดำเนินโครงการเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔ เพื่อช่วยผู้ประกอบการในการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ประกอบด้วย ๕ ระดับ (ในเดือนธันวาคม ๒๕๕๗ มีโรงงานที่ผ่านการประเมิน GIM-1 ๑๑,๕๓๒ โรงงาน, GIM-2 ๓,๔๒๙ โรงงาน, GIM-3 ๒,๖๕๑ โรงงาน, GIM-4 ๕๑ โรงงาน และ GIM-5 ๕ โรงงาน)
๒		- กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เปิดเผยการดำเนินงานด้านความยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ผนวกเรื่อง ESG (Environmental Social and Governance) เข้าไปในกระบวนการธุรกิจ เพื่อสร้างคุณค่ากิจการอย่างยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ผู้ประกอบการรายใหญ่จัดทำรายงานความยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๖	การส่งเสริม/บังคับให้มีการจัดทำรายงานความยั่งยืนมีประโยชน์ดังต่อไปนี้ - เป็นการสร้างสนามการแข่งขันของผู้ประกอบการในการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของบริษัท - เป็นประโยชน์ต่อกลางทุนและผู้สนใจในการเปรียบเทียบการดำเนินงานด้านความยั่งยืนในรายสาขาอุตสาหกรรม
๓	ทรัพยากร	ความเข้มข้นของการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต (resource intensity) ลดลง - ร้อยละ ๑๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ - ร้อยละ ๑๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	มีความจำเป็นที่ต้องลดการใช้ทรัพยากรลงเพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมยังมีทรัพยากรใช้อย่างยั่งยืน

^๓ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔

ที่	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๔	ก๊าซเรือนกระจก	ภาคอุตสาหกรรมโดยรวมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ ๒๐ จาก Business as usual (BAU) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓	Nationally Determined Contribution: NDC ที่ได้นำเสนอต่อสำนักเลขาธิการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘
๕	การใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต	สัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ลดลง	
		สัดส่วนการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายต่อ GDP ในประเทศลดลง	
		ลดค่าเฉลี่ยความเข้มการใช้พลังงานในภาพรวมลง ร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๓	สอดคล้องกับแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ (Energy Efficiency Plan: EEP 2015)
		ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงทุกประเภทสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง อย่างน้อยร้อยละ ๙๐	การปฏิรูปกลไกด้านราคาของถ่านหิน ไฟฟ้า ก๊าซธรรมชาติ น้ำ และทรัพยากรอื่น ๆ จะสะท้อนให้เห็นสถานการณ์ที่แท้จริงของตลาดเพื่อใช้ในการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต่อไป รวมทั้งปรับเปลี่ยนสารทดแทนปูนซีเมนต์ และปรับเปลี่ยนสารทำความเย็น
๖	เทคโนโลยี	<p>สัดส่วนของ GDP และ Green GDP ภาคอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นทุกปี จาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ - การพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และการลงทุนด้านการวิจัยพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม - การจำหน่ายสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - การส่งออกสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 	ตลาดเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมกำลังเติบโต อุตสาหกรรมไทยควรเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการพัฒนาทั้งภายในประเทศ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก
๗	ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<p>ปริมาณผลิตภัณฑ์ที่ได้รับฉลากเขียวเพิ่มขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ ๒๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ 	การเพิ่มข้อกำหนดฉลากเขียวให้ครอบคลุมประเภทสินค้ามากขึ้น และทำการเผยแพร่เพื่อให้ผู้ผลิตได้เห็นลักษณะของสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสามารถผลิตสินค้าตามแนวทางในข้อกำหนดสินค้าฉลากเขียว
๘		<p>ปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับฉลากสิ่งแวดล้อมทุกประเภทเพิ่มขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ร้อยละ ๒๐๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ 	การที่ตลาดให้ความสนใจกับสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เป็นการส่งเสริมให้ผู้ผลิตผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด

ที่	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๙	กากของเสียอุตสาหกรรม	มีการคัดแยกกากของเสียอุตสาหกรรมและนำกลับมาใช้ใหม่ (recycle) ร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘	การดำเนินการคัดแยก และการนำขยะกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ในหลายประเทศ แสดงให้เห็นถึง การลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะลง อย่างชัดเจน ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ
๑๐		กากอุตสาหกรรมอันตรายทั้งหมดเข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้อง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	การลดกากของเสียจากการผลิตเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นการลดต้นทุนของผู้ผลิตในการกำจัด
๑๑	น้ำ	ความเข้มการใช้น้ำ (water intensity) ในภาคอุตสาหกรรมลดลง ร้อยละ ๒๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	น้ำเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและหายาก
๑๒	สารมลพิษ	การปล่อยสารมลพิษจากภาคอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ (ชนิดของมลพิษอาจแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค)	การลดการปล่อยสารมลพิษจากโรงงาน เป็นการช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม และช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบำบัดสารมลพิษเหล่านั้น

๑.๔ มาตรการสำคัญ

- สนับสนุนการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำระบบข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณค่าฟุตพริ้นท์วัสดุ (Material Footprint: MF) และค่าการบริโภควัสดุพื้นฐานในประเทศ (Domestic Material Consumption: DMC) ของประเทศไทย
- สนับสนุนภาคอุตสาหกรรม ทั้งด้านเทคนิควิชาการและด้านการเงิน ในการปรับปรุงกระบวนการผลิต เพื่อลดการเกิดของเสียจากกระบวนการผลิต และป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก (Small and Medium-sized Enterprises: SMEs)
- ส่งเสริมโรงงานอุตสาหกรรมให้เข้าร่วมโครงการอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry Mark: GIM)
- สนับสนุนการกำหนดมาตรฐานสินค้า มาตรฐานเทคโนโลยี หรือการห้ามใช้วัสดุบางประเภทในกระบวนการผลิต
- ส่งเสริมและกำกับให้มีการจัดการของเสียอันตรายอุตสาหกรรมอย่างถูกต้อง
- สนับสนุนการพัฒนากระบวนการแลกเปลี่ยนของเสีย (Waste Exchange System)
- สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในรายสาขาการผลิตสินค้าที่สำคัญ ทั้งที่เป็นทุนอุดหนุนเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันให้กับภาคเอกชน หรือผ่านทางงานวิจัยและพัฒนาของภาครัฐ รวมทั้งการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ขยะอันตราย และสารอันตรายกลับมาใช้ใหม่

- สนับสนุนให้มีศูนย์ติดต่อประสานงาน และเครือข่ายสำหรับผู้ประกอบการที่ประสงค์จะเรียนรู้กระบวนการผลิต วิธีการ และเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานอิสระภายใต้การกำกับของภาครัฐ
- ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ เช่น รายงานแห่งความยั่งยืน และขยายผลไปยังบริษัทอื่น ๆ
- ผลักดันให้มีกฎหมายเพื่อการลดและนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์
- ผลักดันการนำเครื่องมือเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต ส่งเสริมการใช้ซ้ำ และนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ เช่น
 - ค่าธรรมเนียมการปล่อยมลพิษ อาทิ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ และของเสียต่าง ๆ
 - ปฏิรูปกลไกด้านราคาของถ่านหิน ไฟฟ้า ก๊าซธรรมชาติ น้ำ และทรัพยากรอื่น ๆ ให้สะท้อนถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (externalities) โดยกำจัดระบบการอุดหนุนทางตรงและทางอ้อมของสินค้าประเภทพลังงาน และทรัพยากรธรรมชาติ
 - การซื้อขายการปล่อยมลพิษ ภาษีคาร์บอนของเชื้อเพลิงและยานยนต์ รวมทั้งกลไกความร่วมมือในระดับภูมิภาคสำหรับลดการปล่อยสารมลพิษ
 - การให้แรงจูงใจทางการเงินเพื่อสนับสนุนการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้พลังงานหมุนเวียน การให้สินเชื่อแก่โครงการด้านการผลิตที่ยั่งยืน โครงการตามกลไกการพัฒนาที่สะอาด เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- พัฒนาบุคลากรด้านอุตสาหกรรมการผลิตที่ยั่งยืน

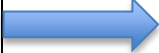

๑.๕ หมดปีกรายทาง

ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

- สถานประกอบการเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry Mark: GIM) เพิ่มขึ้นปีละ ๒,๐๐๐ ราย (ยกเว้นปี พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดเป้าหมายไว้ ๑,๐๘๐ ราย)
- นิคมอุตสาหกรรมเข้าสู่การเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่า ๔ แห่ง (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มี ๑๙ แห่ง)
- บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เปิดเผยการดำเนินงานด้านความยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ผนวกเรื่อง ESG (Environmental Social and Governance) เข้าไปในกระบวนการธุรกิจ เพื่อสร้างคุณค่ากิจการอย่างยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- สัดส่วนการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายต่อ GDP ในประเทศลดลง
- สัดส่วนการใช้พลังงานต่อ GDP ลดลง
- ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงทุกประเภทสะท้อนต้นทุนที่แท้จริงอย่างน้อยร้อยละ ๙๐

- ภาคอุตสาหกรรมอันตรายทั้งหมดเข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้อง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๔ และระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๕ – ๒๕๗๙
- ความเข้มของการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต (resource intensity) ลดลงร้อยละ ๑๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ และ ร้อยละ ๑๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙
- ภาคอุตสาหกรรมโดยรวมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ร้อยละ ๒๐ จาก BAU ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- ลดค่าเฉลี่ยความเข้มการใช้พลังงานในภาพรวมลง ร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๓
- ผู้ประกอบการรายใหญ่จัดทำรายงานความยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๖
- สัดส่วนของ GDP และ Green GDP ภาคอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นทุกปี จากการส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ การพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และการลงทุนด้านการวิจัยพัฒนา ด้านสิ่งแวดล้อม การขายสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการส่งออกสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ปริมาณรายผลิตภัณฑ์ที่ได้รับฉลากเขียวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ และร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙
- ปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับฉลากสิ่งแวดล้อมทุกประเภท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ และร้อยละ ๒๐๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙
- มีการคัดแยกกากของเสียอุตสาหกรรมและนำกลับมาใช้ใหม่ ร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘
- ความเข้มการใช้น้ำ (water intensity) ในภาคอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ ๒๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙
- การปล่อยสารมลพิษจากภาคอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ (ชนิดของมลพิษอาจแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค)

๑.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมุดปักรายการทาง

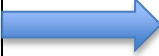
ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูลและแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๑	ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔: - สถานประกอบการเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry Mark: GIM) เพิ่มขึ้นปีละ ๒,๐๐๐ ราย (ยกเว้นปี พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดเป้าไว้ ๑,๐๘๐ ราย) - นิคมอุตสาหกรรมเข้าสู่การเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เพิ่มขึ้นปีละ ไม่น้อยกว่า ๔ แห่ง (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มี ๑๙ แห่ง) ^๔	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ผ่านการรับรองโรงงานอุตสาหกรรมสีเขียว จำนวนนิคมอุตสาหกรรมที่ได้รับการรับรองเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ 	๑. กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) - กรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.) - การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.)				
๒	<ul style="list-style-type: none"> บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เปิดเผยข้อมูลการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม และ/หรือด้านความยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ผนวกเรื่อง ESG (Environmental Social and Governance) เข้าไปในกระบวนการธุรกิจ เพื่อสร้างคุณค่ากิจการอย่างยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ 	<ul style="list-style-type: none"> นโยบาย ระเบียบและวิธีการเปิดเผยการดำเนินงานด้านความยั่งยืน การรายงานมีการแสดงการดำเนินงานและตัวชี้วัดด้านความยั่งยืนที่สำคัญ แบ่งตามรายสาขาอุตสาหกรรม 	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล ๑. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ๒. อก. - กรอ. แหล่งข้อมูล ๑. เว็บไซต์บริษัทจดทะเบียนแสดงข้อมูลรายงานประจำปี /รายงานความยั่งยืน	 			

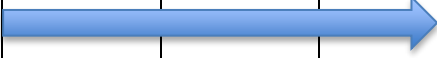
^๔ ที่มา: แผนยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูลและแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
	- ผู้ประกอบการรายใหญ่จัดทำรายงานความยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓		๒. แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ ๕๖-๑) www.sec.or.th ๓. โครงการประกาศรางวัลรายงานความยั่งยืน (Sustainability Report Award) โดย CSR Club สมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย				
๓	ความเข้มของการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต (resource intensity) ลดลง - ร้อยละ ๑๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ - ร้อยละ ๑๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	<ul style="list-style-type: none"> ปริมาณการบริโภคทรัพยากรรวมของประเทศไทย (วัดถุดิบ) ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรของอุตสาหกรรม (เช่น พลังงาน และ น้ำ) ที่สัมพันธ์กับ GDP การใช้ทรัพยากร: การใช้วัสดุทางชีวภาพ และวัสดุที่ไม่ใช่ชีวภาพ รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่ไม่ใช่ทรัพยากรหมุนเวียน เช่น เชื้อเพลิงฟอสซิล โลหะ และแร่ธาตุ 	๑. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) - สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (พว.) ๒. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)				
							
๔	ภาคอุตสาหกรรมโดยรวมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจลร้อยละ ๒๐ จาก BAU ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	• ตัน CO ₂ ที่ปล่อยจากภาคอุตสาหกรรมโดยรวมในแต่ละปี	๑. อก. - กรอ. - กนอ.				

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูลและแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๕	สัดส่วนการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายต่อ GDP ในประเทศลดลง	<ul style="list-style-type: none"> ปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ต่อ GDP สำหรับภาคอุตสาหกรรมโดยรวม ปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ต่อ GDP สำหรับอุตสาหกรรมรายสาขา ปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย ต่อยอดขาย สำหรับแต่ละโรงงาน 	๑. กระทรวงพลังงาน (พน.) - สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) - สถาบันบริหารกองทุนพลังงาน (องค์การมหาชน) (สบพน.)				
	สัดส่วนการใช้พลังงานต่อ GDP ลดลง		๑. พน. - สนพ. - สบพน.				
	ลดค่าเฉลี่ยความเข้มการใช้พลังงานในภาพรวมลง ร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ^๕		๑. พน. - สนพ. - สบพน.				
	ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงทุกประเภทสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง อย่างน้อยร้อยละ ๙๐		๑. พน. - สนพ. - สบพน.				

^๕ ที่มา: แผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๙

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูลและแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๖	สัดส่วนของ GDP และ Green GDP ภาคอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นทุกปี จาก - การส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ - การพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และการลงทุนด้านการวิจัยพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม - การจำหน่ายสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - การส่งออกสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ค่า GDP และ Green GDP ภาคอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมรายสาขา จำนวนโรงงานและระดับที่ผ่านเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียวหรืออุตสาหกรรมเชิงนิเวศ จำนวนเทคโนโลยี นวัตกรรม และการลงทุนวิจัยพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม มูลค่าการจำหน่ายและการส่งออกสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 	๒. อก. - กรอ. - กนอ.				
๗	ปริมาณผลิตภัณฑ์ที่ได้รับฉลากเขียวเพิ่มขึ้น - ร้อยละ ๒๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับฉลากเขียว 	หน่วยงานที่ให้การรับรองฉลากเขียว (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)				
๘	ปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับฉลากสิ่งแวดล้อมทุกประเภทเพิ่มขึ้น - ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ร้อยละ ๒๐๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมทุกประเภท 	ผู้ผลิต/หน่วยงานที่ให้การรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม เช่น ฉลากคาร์บอน ฉลากประหยัดไฟเบอร์ ๕ ฉลากคู่มือ ฉลาก G-mark				
๙	ภาคอุตสาหกรรมอันตรายทั้งหมดเข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้องภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	<ul style="list-style-type: none"> ปริมาณภาคอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมด (ความสัมพันธ์ของการผลิต, GDP, ต่อหัวประชากร) 	๑. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) - กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ๒. อก. - กรอ.				

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูลและแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๑๐	อัตราการนำกากของเสียอุตสาหกรรมและนำกลับมาใช้ใหม่ (recycle) ร้อยละ ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘	<ul style="list-style-type: none"> การนำกากของเสียอุตสาหกรรมและนำกลับมาใช้ใหม่ (recycle) 	๑. ทส. - คพ. ๒. อก. - กรอ.				
๑๑	ความเข้มข้นการใช้น้ำ (water intensity) ในภาคอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ ๒๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	<ul style="list-style-type: none"> ปริมาณน้ำที่ใช้ในแต่ละโรงงานต่อตันผลิตภัณฑ์ หรือ ต่อยอดจำหน่าย ปริมาณน้ำทั้งหมดที่ใช้ในภาคอุตสาหกรรมต่อ GDP ภาคอุตสาหกรรม 	๑. อก. - กรอ. - กนอ.				
๑๒	การปล่อยสารมลพิษจากภาคอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ (ชนิดของมลพิษอาจแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค)	<ul style="list-style-type: none"> ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเปรียบเทียบกับ การเติบโตด้านเศรษฐกิจ (NH₃, NMVOC, NO_x, SO₂, N, P) ศักยภาพความเป็นพิษต่อมนุษย์ (Human toxicity potential) 	๑. อก. - กรอ. - กนอ.				

๑.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

๑. กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.)

- กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.)
- การนิคมอุตสาหกรรม (กนอ.)
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.)

๒. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.)

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.)
- กรมประมง
- กรมปศุสัตว์

๓. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)

- กรมป่าไม้ (ปม.)

๔. กระทรวงพลังงาน (พณ.)

- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.)

๕. กระทรวงการคลัง (กค.)

- กรมศุลกากร

๖. สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.)

๗. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

๘. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

๙. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)

- กรมควบคุมมลพิษ (คพ.)

๑๐. กระทรวงมหาดไทย (มท.)

๑๑. ภาคเอกชน อาทิ ผู้ประกอบการ นักธุรกิจ และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมการผลิต

๒. ภาคเกษตรกรรมและอาหาร

๒.๑ คำอธิบายเบื้องต้น

การดำเนินงานเพื่อให้ภาคเกษตรกรรมมีการผลิตที่ยั่งยืนมีปัจจัยหลายประการ อาทิ กระบวนการผลิต ความรู้ความสามารถของเกษตรกร การคำนึงถึงระบบนิเวศในพื้นที่เกษตร และภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การทำการเกษตรเชิงเดี่ยวที่พึ่งพาปัจจัยภายนอก เช่น ปุ๋ยและสารเคมี มุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตและสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นหลัก ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง ได้แก่ การเสื่อมโทรมของดิน (ดินขาดแร่ธาตุ ดินเค็ม การปนเปื้อนสารเคมีเกษตร) การชะล้างหน้าดิน การขาดพืชคลุมดิน และการตัดไม้ ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามต่อการผลิตพืชอาหารและส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชากร โดยเฉพาะประชากรที่เป็นเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ขาดแคลนทุนทรัพย์ และขาดความสามารถในการปรับปรุงที่ดิน ทำให้ได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร กลายเป็นปัญหาความยากจนวนเวียนเป็นวัฏจักร จึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการหลักการท่าเกษตรกรรมที่ยั่งยืนควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านสังคม

อุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีการใช้ทรัพยากรสูงและมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อีกทั้งยังมีความเชื่อมโยงกับเกษตรกร อุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านเกษตร ผู้จัดจำหน่ายสินค้า ไปจนถึงผู้บริโภคในห่วงโซ่อุปทาน ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้มีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืน โดยกระบวนการผลิตที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและลดการเกิดของเสีย จะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงทางอาหารของโลกได้

ปัจจุบันมีการขับเคลื่อนการเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการผลิตอาหารที่ยั่งยืนในแนวทางต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการทำเกษตรอินทรีย์ และผลผลิตเกษตรอินทรีย์ ตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) เพื่อลดความเสี่ยงในการผลิต เกษตรกรมีภูมิคุ้มกันสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น สามารถสร้างผลผลิตให้แข่งขันได้ในตลาดโลก ส่งผลให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญกับภาคเกษตรกรรมและอาหาร

เป้าหมายที่ ๒ - ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

- เป้าประสงค์ที่ ๒.๑ – ยุติความหิวโหยและสร้างหลักประกันให้ทุกคน โดยเฉพาะคนที่ยากจน และอยู่ในภาวะเปราะบางอันรวมถึงทารก ได้เข้าถึงอาหารที่ปลอดภัย มีโภชนาการ และเพียงพอตลอดทั้งปี ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- เป้าประสงค์ที่ ๒.๓ – เพิ่มผลิตภาพทางการเกษตรและรายได้ของผู้ผลิตอาหารรายเล็ก โดยเฉพาะผู้หญิง คนพื้นเมือง เกษตรแบบครอบครัว คนเลี้ยงปศุสัตว์ ชาวประมง ให้เพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า โดยรวมถึงการเข้าถึงที่ดินและทรัพยากรและปัจจัยนำเข้าในการผลิต ความรู้ บริการทางการเงิน ตลาด และโอกาสสำหรับการเพิ่มมูลค่าและการจ้างงานนอกฟาร์มอย่างปลอดภัยและเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

- เป้าประสงค์ที่ ๒.๔ – สร้างหลักประกันว่าจะมีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืนและดำเนินการตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่มีภูมิคุ้มกันที่จะเพิ่มผลิตภาพและการผลิต ซึ่งจะช่วยรักษาระบบนิเวศ เสริมขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะอากาศรุนแรง ภัยแล้ง อุทกภัย และภัยพิบัติอื่น ๆ และจะช่วยพัฒนาที่ดินและคุณภาพดินอย่างต่อเนื่อง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓

เป้าหมายที่ ๑๒ – สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๓ – ลดขยะเศษอาหารของโลกครึ่งหนึ่งในระดับค้าปลีกและผู้บริโภค และลดการสูญเสียอาหาร จากกระบวนการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๗ – ส่งเสริมแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ยั่งยืน ตามนโยบายและการให้ลำดับความสำคัญของประเทศ

นโยบายของประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ให้ความสำคัญกับการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยในภาคเกษตรกรรมให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพให้เป็นฐานรายได้ใหม่ที่สำคัญ พัฒนาระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงและมีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้ฐานการผลิตภาคเกษตรและรายได้เกษตรกรมีความมั่นคง เร่งผลักดันให้สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความโดดเด่นในคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยในตลาดโลก และการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรการเงินฐานรากและระบบสหกรณ์ให้สนับสนุนบริการทางการเงินในระดับฐานรากและเกษตรกรรายย่อย แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การลดการใช้สารเคมี พัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการจัดพื้นที่ต้นตามแนวทางปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและการเกษตรอินทรีย์

๒.๒ เป้าประสงค์

ภาคเกษตรกรรมและอาหารไทย มุ่งมั่นและจริงจังในการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุการทำเกษตรกรรมที่ยั่งยืน และมีแนวปฏิบัติในการจัดการอาหารที่มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญอย่างมากกับการลดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการป้องกันการปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม

๒.๓ เป้าหมาย

ที่	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๑	เกษตรอินทรีย์ / เกษตรยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔^{๖๗} - พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๑,๓๓๓,๘๖๐ ไร่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔^๘ - ปริมาณสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๐ ต่อปี 	<ul style="list-style-type: none"> ● เกษตรอินทรีย์/เกษตรยั่งยืนเป็นระบบเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีพื้นที่ที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์คิดเป็นน้อยกว่าร้อยละ ๐.๑^๙ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ๒๑๓,๑๘๓ ไร่ ● ผลผลิตจากเกษตรอินทรีย์ที่หลากหลายจะช่วยเพิ่มความสนใจของผู้บริโภคในการปรับเปลี่ยนมาบริโภคอาหารจากเกษตรอินทรีย์มากขึ้น
๒		<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรที่นำไปใช้ประโยชน์ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี^๗ - มีเทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านเกษตรยั่งยืน คาร์บอนต่ำ-ใช้ทรัพยากรน้อย เช่น เกษตรกรรมความแม่นยำสูง (precision farming) เกษตรอัจฉริยะ (พืชทนแล้ง-ทนน้ำท่วม) 	<ul style="list-style-type: none"> ● งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ที่ได้รับนำไปใช้ประโยชน์ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมของประเทศไทย
๓		สินค้าเกษตรยั่งยืนมีช่องทางการวางตลาดในหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙	ภาครัฐมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดเกษตรยั่งยืนเพิ่มขึ้น (เชื่อมโยงกับภาคการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ)
๔		รูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืนได้รับการถ่ายทอดสู่เกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ ^{๑๐}	เกษตรกรรุ่นใหม่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาเกษตรยั่งยืนในอนาคต รวมถึงการจัดการเชิงพื้นที่ในแต่ละท้องถิ่น
๕	การสูญเสียอาหาร	มีปริมาณการสูญเสียอาหารในห่วงโซ่อุปทาน (food loss) ของประเทศไทย	ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูล food loss ในภาพรวมของประเทศไทย
๖	ความสูญเสียของการผลิต	ความสูญเสียตลอดห่วงโซ่การผลิตอาหารลดลงร้อยละ ๕ ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓- ๒๕๗๙	ข้อมูลขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) กลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก ผักและผลไม้เสียหายระหว่างการขนส่งและการจัดการ ร้อยละ ๓๐-๕๐ การผลิตข้าวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สูญเสียในระหว่างการเก็บเกี่ยว

^๖ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

^๗ แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

^๘ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

^๙ The World of Organic Agriculture – Statistics & Emerging Trend, 2009; Green Net Thailand 2015

^{๑๐} ข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุม Vision Workshop วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ที่	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
			กระบวนการผลิตข้าวสาร กระบวนการขนส่ง และเก็บรักษา ร้อยละ ๑๒-๓๗ ^{๑๑}
๗	ความหลากหลายทางชีวภาพ	ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่เกษตรกรรมในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อยู่ในระดับเดียวกับปี พ.ศ. ๒๕๕๙	ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นรากฐานของเกษตรกรรม ที่จะช่วยให้เกิดความคุ้มค่าในการสร้างผลผลิตของเกษตรกร และช่วยในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๘	สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	<ul style="list-style-type: none"> - มีกลไกและระบบบริหารจัดการสารเคมีของประเทศ ที่คุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม - ทุกภาคส่วนมีศักยภาพในการป้องกันและควบคุมผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากสารเคมี - มีเครือข่ายที่เข้มแข็งในการจัดการสารเคมีของประเทศ - ร้อยละของจำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช - การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ลดลงร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ - สินค้าเกษตรยั่งยืนมีช่องทางการวางตลาดในหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรต่าง ๆ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ 	ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๕๓ มีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๔๐๐ ^{๑๒} จึงควรมีการปรับลดการใช้สารกำจัดศัตรูพืชลง เนื่องจากสารกำจัดศัตรูพืชเป็นอันตรายต่อสุขภาพ สภาวะแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ
๙	ของเหลือใช้จากภาคเกษตรกรรม	ปริมาณเชื้อเพลิงชีวมวลที่ผลิตจากของเสีย และของเหลือใช้จากภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น	เชื้อเพลิงชีวมวลจากของเสียภาคเกษตรกรรม มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสามารถเป็นแหล่งพลังงานให้กับชุมชนที่อยู่ห่างไกล

นิยาม:

เกษตรยั่งยืน (Sustainable Agriculture) หมายถึง "the term sustainable agriculture means an integrated system of plant and animal production practices having a site-specific application that will, over the long term: satisfy human food and fiber needs; enhance environmental quality and the natural resource base upon which the agricultural economy depends; make the most efficient use of nonrenewable resources and on-farm resources and integrate, where appropriate, natural biological cycles and controls; sustain the economic viability of farm operations; and enhance the quality of life for farmers and society as a whole."

(ที่มา: <https://www.nal.usda.gov/afsic/sustainable-agriculture-definitions-and-terms#toc2>)

เกษตรกรรมความแม่นยำสูง (Precision Agriculture; PA) หมายถึง a whole-farm management approach using information technology, satellite positioning (GNSS) data, remote sensing and proximal data gathering. These technologies have the goal of optimising returns on inputs whilst potentially reducing environmental impacts. The state-of-the-art of PA on arable land, permanent crops and within dairy farming are reviewed, mainly in the European context, together with some economic aspects of the adoption of PA.

(ที่มา: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/529049/IPOL-AGRI_NT\(2014\)529049_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/529049/IPOL-AGRI_NT(2014)529049_EN.pdf))

เกษตรอัจฉริยะ (Climate-smart agriculture; CSA) หมายถึง an approach that helps to guide actions needed to transform and reorient agricultural systems to effectively support development and ensure food security in a changing climate. CSA aims to tackle three main objectives: sustainably increasing agricultural productivity and incomes; adapting and building resilience to climate change; and reducing and/or removing greenhouse gas emissions, where possible.

(ที่มา: <http://www.fao.org/climate-smart-agriculture/en/>)

^{๑๑} <http://www.fao.org/asiapacific/news/detail-events/en/c/288212>

^{๑๒} Parinya Panuwet et al: Agricultural Pesticide Management in Thailand: Situation and Population Health Risk, 2011.

๒.๔ มาตรการสำคัญ

- ผลักดันการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด
- ส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เกษตรยั่งยืนมากขึ้น เช่น การลดการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช หรือการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การใช้ปุ๋ยชีวภาพ
- พัฒนาระบบการให้การรับรองผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น การผลิตด้านปศุสัตว์ที่มีประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) ฟาร์มที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนงานวิจัยและเทคโนโลยีด้านการเกษตรยั่งยืน และส่งเสริมให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติและขยายผลในพื้นที่
- สนับสนุนการผลิตพลังงานจากของเหลือจากภาคเกษตรกรรม
- พัฒนาคุณค่าด้านนวัตกรรมสำหรับกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
- พัฒนาความเชื่อมโยงทางการตลาดของเกษตรยั่งยืนและภาคการท่องเที่ยว
- พัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ในการลดปัญหาดินเค็ม และระบบติดตามคุณภาพดิน และระบบเตือนภาวะการขาดแร่ธาตุของดิน
- ส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพในภาคเกษตรกรรมเพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า
- สนับสนุนการลดการสูญเสียอาหารตลอดห่วงโซ่อุปทาน
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในอุตสาหกรรมอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและลดการสูญเสียอาหารในกระบวนการผลิต
- สนับสนุนงานวิจัยและเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมอาหาร
- สนับสนุนการจัดทำระบบข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณปริมาณการสูญเสียอาหาร (food loss) และดัชนีการสูญเสียอาหารของประเทศไทย โดยการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ หนุมดปกรายทาง

ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

- พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๑,๓๓๓,๘๖๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- ปริมาณสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี
- ผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี
- มีเทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านเกษตรยั่งยืน คาร์บอนต่ำ-ใช้ทรัพยากรน้อย เช่น เกษตรกรรมความแม่นยำสูง (precision farming) เกษตรอัจฉริยะ (พืชทนแล้ง-ทนน้ำท่วม)

- สินค้าเกษตรที่ยั่งยืนมีช่องทางการวางตลาดในหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐–๒๕๗๙
- รูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืนได้รับการถ่ายทอดสู่เกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ
- มีปริมาณการสูญเสียอาหารในห่วงโซ่อุปทาน (food loss) ของประเทศไทย
- ความสูญเสียตลอดห่วงโซ่การผลิตอาหาร ลดลงร้อยละ ๕ ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓– ๒๕๗๙
- มีกลไกและระบบบริหารจัดการสารเคมีของประเทศที่คุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม
- ทุกภาคส่วนมีศักยภาพในการป้องกันและควบคุมผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากสารเคมี
- มีเครือข่ายที่เข้มแข็งในการจัดการสารเคมีของประเทศ
- ร้อยละของจำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช
- ปริมาณเชื้อเพลิงชีวมวลที่ผลิตจากของเสียและของเหลือใช้จากภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น

ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๔) และระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๗๕ – ๒๕๗๙)

- ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่เกษตรกรรมในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อยู่ในระดับเดียวกับปี พ.ศ. ๒๕๕๙
- การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ลดลงร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙

๒.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมวดเป้าหมาย

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐- ๒๕๖๔	๒๕๖๕- ๒๕๖๙	๒๕๗๐- ๒๕๗๔	๒๕๗๕- ๒๕๗๙
๑	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔^{๑๓} - พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๑,๓๓๓,๖๘๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔^{๑๔} - ปริมาณสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๐ ต่อปี (- จำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในปี พ.ศ. ๒๕๕๗: ฟาร์มสุกร ๓,๔๑๕ ฟาร์ม, ฟาร์มไก่เนื้อ ๕,๗๗๐ ฟาร์ม, ฟาร์มไข่ไก่ ๑,๘๐๓ ฟาร์ม, ฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๓๒,๑๔๑ ฟาร์ม ลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๕๖ - การเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ คิดเป็น ร้อยละ ๓.๙ เมื่อเทียบกับ พ.ศ. ๒๕๕๕ พื้นที่เกษตรอินทรีย์ใน พ.ศ. ๒๕๕๖ เท่ากับ ๐.๒๑๓ ล้านไร่^{๑๖}	<ul style="list-style-type: none"> • พื้นที่เกษตรยั่งยืนทั้งหมดที่ได้รับการรับรอง • สัดส่วนของพื้นที่เกษตรยั่งยืนต่อพื้นที่เกษตรทั้งหมด 	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล <ol style="list-style-type: none"> กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) กระทรวงอุตสาหกรรม(อก.) <ul style="list-style-type: none"> - กรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.) - สถาบันอาหาร แหล่งข้อมูล <ul style="list-style-type: none"> - รายงานผลการดำเนินงานโครงการ - ระบบติดตามและประเมินผลข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - Greennet http://www.greennet.or.th/				

^{๑๓} แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

^{๑๔} แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

^{๑๕} ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

^{๑๖} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๘ก). สรุปสาระสำคัญ รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ๓ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐- ๒๕๖๔	๒๕๖๕- ๒๕๖๙	๒๕๗๐- ๒๕๗๔	๒๕๗๕- ๒๕๗๙
๒	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕ ต่อปี^{๑๗} - มีเทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านเกษตร ยั่งยืน คาร์บอนต่ำ-ใช้ทรัพยากรน้อย เช่น เกษตรกรรมความแม่นยำสูง (precision farming) เกษตรอัจฉริยะ (พืชทนแล้ง-ทนน้ำท่วม) 	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ที่ได้รับนำไปใช้ประโยชน์ 					
							
๓	สินค้าเกษตรยั่งยืนมีช่องทางการวางตลาด ในหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔	<ul style="list-style-type: none"> • สัดส่วนของสินค้าเกษตรยั่งยืน ที่จัดจำหน่ายในหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรต่าง ๆ 					
๔	รูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืนได้รับการถ่ายทอดสู่เกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ	<ul style="list-style-type: none"> • จำนวนรูปแบบการทำเกษตรยั่งยืนที่ชัดเจนในพื้นที่ที่มีศักยภาพ เช่น ปริมาณการใส่ปุ๋ย; การปล่อยมีเทน; น้ำและพลังงานที่ใช้ • จำนวนครั้งของการส่งเสริมถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรยั่งยืนในพื้นที่ที่มีศักยภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบติดตามและประเมินผล ข้อมูล กษ. ผ่านทางหน่วยงานในพื้นที่ 				
๕	มีปริมาณการสูญเสียอาหารในห่วงโซ่อุปทาน (food loss) ของประเทศไทย		หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล ๑. กษ. - อก. (กรอ. สถาบันอาหาร) แหล่งข้อมูล - รายงานผลการดำเนินงานโครงการ				

^{๑๗} แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐- ๒๕๖๔	๒๕๖๕- ๒๕๖๙	๒๕๗๐- ๒๕๗๔	๒๕๗๕- ๒๕๗๙
๖	ความสูญเสียตลอดห่วงโซ่การผลิตอาหาร ลดลงร้อยละ ๕ ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓- ๒๕๗๙	ความสูญเสียตลอดห่วงโซ่การผลิต (life cycle food loss) ต่อปริมาณอาหาร ที่ผลิตได้					
๗	ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ เกษตรกรรมในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อยู่ในระดับ เดียวกับปี พ.ศ. ๒๕๕๙	จำนวนและชนิดของ พืชและสัตว์ ในระบบนิเวศในพื้นที่เกษตรกรรม	การสำรวจโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจาก ฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) (Biodiversity-Based Economy Development Office (Public Organization): BEDO)				
๘	<ul style="list-style-type: none">- มีกลไกและระบบบริหารจัดการสารเคมี ของประเทศ ที่คุ้มครองสุขภาพและความ ปลอดภัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม- ทุกภาคส่วนมีศักยภาพ ในการป้องกัน และควบคุมผลกระทบต่อสุขภาพและ สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากสารเคมี- มีเครือข่ายที่เข้มแข็งในการจัดการ สารเคมีของประเทศ- ร้อยละของจำนวนฟาร์มที่ได้รับการ รับรองมาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีสำหรับพืช- การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ลดลงร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	ปริมาณนำเข้า ปริมาณการใช้สารเคมีป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	<ul style="list-style-type: none">- ระบบติดตามและประเมินผล ข้อมูลของ กษ.- Greennet http://www.greennet.or.th/				
			หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล				
			๑. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (ทส.) <ul style="list-style-type: none">- กรมควบคุมมลพิษ (คพ.)				
			๒. อก. <ul style="list-style-type: none">- กรอ.				
			๓. กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) <ul style="list-style-type: none">- สำนักงานคณะกรรมการ อาหารและยา (อย.)				
			๔. กระทรวงมหาดไทย (มท.) <ul style="list-style-type: none">- กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น (สธ.)				

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐- ๒๕๖๔	๒๕๖๕- ๒๕๖๙	๒๕๗๐- ๒๕๗๔	๒๕๗๕- ๒๕๗๙
	- สินค้าเกษตรที่ยังมีช่องทางการ วางตลาด ในหน่วยงานภาครัฐหรือ องค์กรต่าง ๆ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๑๐ ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙		๕. กษ. - กรมวิชาการเกษตร (กวก.) ๖. กระทรวงการคลัง (กค.) - กรมศุลกากร (ศก.)				
๙	ปริมาณเชื้อเพลิงชีวมวลที่ผลิตจากของเสีย และของเหลือใช้จากภาคเกษตรกรรม เพิ่มขึ้น (ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๓: - ชีวมวลที่เหลือทิ้งในไร่นา ๑๗.๒๓ ล้านตัน/ ปี ศักยภาพในการผลิตพลังงาน ๖,๕๗๐.๕๔ ktoe - เศษชีวมวลที่ได้จากผลิตภัณฑ์ทาง การเกษตร ๑.๑๕ ล้านตัน/ปี ศักยภาพ ในการผลิตพลังงาน ๔๖๔.๕๗ ktoe - มูลสัตว์ ๗๓๓.๖๘ ล้าน ลบ.ม./ปี ศักยภาพ ในการผลิตพลังงาน ๓๖๔.๗๒ ktoe) ^{๑๘}	อัตราส่วนระหว่างของเสียและของเหลือใช้ จากภาคเกษตรกรรม (รวมมูลสัตว์) ต่อ ปริมาณเชื้อเพลิงชีวมวลที่ผลิตได้	- ระบบติดตามและประเมินผล ข้อมูลของ (กษ.) - กระทรวงพลังงาน (พณ.)				

^{๑๘} Thailand Bioenergy Technology Status Report 2013

๒.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.)
 - สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.)
 - กรมวิชาการเกษตร (กวก.)
๒. กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.)
 - กรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.)
 - สถาบันอาหาร
๓. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)
 - กรมควบคุมมลพิษ (คพ.)
๔. กระทรวงมหาดไทย (มท.)
 - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.)
๕. กระทรวงสาธารณสุข (สธ.)
 - สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)
๖. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.)
 - สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (พว.) (หน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการ)
๗. กระทรวงการคลัง (กค.)
 - กรมศุลกากร (ศก.)
๘. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
๙. ภาคเอกชน อาทิ ผู้ประกอบการ นักธุรกิจ และบุคลากรในอุตสาหกรรมอาหารและการเกษตร และสารเคมี
๑๐. กลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ เช่น วิสาหกิจชุมชน เกษตรกร เป็นต้น

๓. ภาคอุตสาหกรรมบริการ (รวมทั้งการท่องเที่ยว)

๓.๑ คำอธิบายเบื้องต้น

ภาคการท่องเที่ยวและบริการถือเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีอัตราการเติบโตที่รวดเร็ว และส่งผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่โดยรอบ การมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเพิ่มปริมาณความต้องการในการใช้ พลังงาน น้ำ และทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจในการท่องเที่ยว แม้ว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสร้างงานและนำรายได้มาสู่ชุมชน แต่ความต้องการซึ่งบริการและสินค้าที่มากขึ้น อาจสร้างผลกระทบด้านลบให้กับชุมชนมากกว่าผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ขึ้นอยู่กับรูปแบบการบริหาร จัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น ๆ ทั้งนี้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทำให้อุณหภูมิ ในพื้นที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงยังมีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอีกด้วย^{๑๙}

เอกสาร The Future We Want ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ไว้ว่า การท่องเที่ยวช่วยให้เกิดงาน สร้างรายได้ และสร้างโอกาสทางการค้า การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งที่จำเป็น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการสร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์และปกป้อง สิ่งแวดล้อม สัตว์ป่า พรรณพืช ความหลากหลายทางธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทาง วัฒนธรรม รวมถึงช่วยปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่และอาชีพให้กับชุมชน โดยถือว่าการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้เกิดการพัฒนายั่งยืนในประเทศกำลังพัฒนา^{๒๐}

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต้องได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงผู้นำที่มีความเข้มแข็ง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงและเกิดการสร้างข้อตกลงร่วมกัน การบรรลุเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนต้องอาศัยกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีการดำเนินการตามมาตรการการป้องกันและส่งเสริม ที่เหมาะสม รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบอย่างสม่ำเสมอ^{๒๑}

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญกับภาคอุตสาหกรรมบริการ (รวมทั้งการท่องเที่ยว)

เป้าหมายที่ ๘ – ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และมีคุณภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน

- เป้าประสงค์ที่ ๘.๙ – ออกแบบและใช้นโยบายที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่จะสร้างงาน และ ส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓

^{๑๙} UNEP SCP Handbook for Policymakers

^{๒๐} UN 2012

^{๒๑} UNEP.org

เป้าหมายที่ ๑๒ - สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.ปี – พัฒนาและดำเนินการใช้เครื่องมือเพื่อจะติดตามตรวจสอบผลกระทบของการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ที่สร้างงานและส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

เป้าหมายที่ ๑๔ – อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

- เป้าประสงค์ที่ ๑๔.๗ – ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ เพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด จากการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน รวมถึงผ่านทางการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในเรื่องการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการท่องเที่ยว

นโยบายของประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะภาคบริการและการท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศจากการท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้น และมีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวที่สูงขึ้น อีกทั้งแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ได้มุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

๓.๒ เป้าประสงค์

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยและกิจกรรมบริการอื่น ๆ มุ่งมั่นในการก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน บนพื้นฐานของความสมดุลกับขีดความสามารถในการรองรับของสังคมและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

๓.๓ เป้าหมาย

	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๑	เศรษฐกิจจาก การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีอัตราการขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	
๒		รายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดรอง (จังหวัด ที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนต่ำกว่า ๑ ล้านคน) มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๒ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	
๓		การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราการขยายตัว ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	

	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๔		สัดส่วนการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในช่วงเดือนมิถุนายน - กันยายน ไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๓ ของการเดินทางตลอดทั้งปี	
๕		จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวได้รับเครื่องหมายรับรองคุณภาพเพิ่มสูงขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	
๖		อันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็น ๑ ใน ๓๐ อันดับแรกของโลก หรือ ๑ ใน ๗ อันดับแรกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	
๗		ความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของไทยที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	
๘		ผลิตภัณฑ์มวลรวมสีเขียวจากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี	
๙	สังคม/ความเป็นอยู่ของชุมชน	ดัชนีการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและนักท่องเที่ยวชาวไทย เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี	
๑๐		อันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยด้านความเด่นชัดของวัฒนธรรมและนันทนาการจากการสืบค้นออนไลน์ด้านการท่องเที่ยว (Cultural & Entertainment Tourism Digital Demand) เป็น ๑ ใน ๑๐ อันดับแรกของโลก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	
๑๑		มีนโยบาย ในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน และระเบียบในการสงวนรักษาโครงสร้าง และการทำงานของระบบนิเวศ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	ระบบนิเวศมีบทบาทสำคัญในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
๑๒		ชุมชนทุกชุมชนที่มีศักยภาพ มีการจัดทำแผนการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	
๑๓		ดัชนีด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวของประเทศไทยใน ๖ มิติที่สำคัญพัฒนาขึ้นอย่างน้อย ๑๐ อันดับในแต่ละมิติ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	
๑๔	สิ่งแวดล้อม	มีระบบการศึกษา ระบุ และติดตามขีดความสามารถในการรองรับได้ (carrying capacity) จากการท่องเที่ยวในพื้นที่เปราะบาง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	

	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๑๕		มีการปฏิบัติตามคู่มือการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของประเทศ รวมถึง UN-WTO 12 aims of sustainable tourism ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	นอกเหนือจากฉลากโรงแรมสีเขียว จำเป็นต้องมีคู่มือที่ครอบคลุมแต่ง่ายต่อการนำไปใช้ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๑๖		<ul style="list-style-type: none"> - มีการพัฒนาระบบมาตรฐานโลกพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพิ่มขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ - มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-Tourism Units) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ 	

๓.๔ มาตรการสำคัญ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว

- พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว
- สร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยว ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว
- บูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และส่งเสริมความร่วมมือระดับประเทศ

มาตรการสำคัญ

- บูรณาการแผนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในแผนพัฒนาของประเทศและแผนพัฒนาในระดับท้องถิ่น ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาความยั่งยืน และยุทธศาสตร์การจัดความยากจน
- เสริมสร้างความเข้มแข็งและความสามารถของผู้มีส่วนได้เสียและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามนโยบาย และการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
- สนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวระดับประเทศ (อุทยานแห่งชาติ พื้นที่สงวน พื้นที่อนุรักษ์ทางทะเล) ได้รับการรับรองทางกฎหมาย มีแผนการจัดการและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเหมาะสม
- ส่งเสริมการสร้างพื้นที่สงวนที่ใช้แนวคิดการสงวนชีวมณฑล (Biosphere Reserve) ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืน การสร้างรายได้และโอกาสในการสร้างงานให้กับชุมชนท้องถิ่น และส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายปกป้องพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้เป็นพื้นที่ต้นแบบของแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมทั้งขึ้นทะเบียนพื้นที่ดังกล่าวให้อยู่ในรายการพื้นที่ที่ได้รับการสงวนรักษา
- สนับสนุนการศึกษาและการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักให้หน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ประชาชนทั่วไป ภาคเอกชนที่ทำธุรกิจท่องเที่ยว โดยเฉพาะบริษัทนำเที่ยว สามารถให้ข้อมูลกับลูกค้าซึ่งเป็นนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ
- สนับสนุนโรงแรมให้มีการพัฒนาตามเกณฑ์โรงแรมสีเขียว
- สร้างเวทีความร่วมมือในภาคการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความตระหนัก และเข้าถึงข้อมูลความยั่งยืนของห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
- แสดงตัวอย่างธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืน เน้นให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับในเชิงเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม และแนวปฏิบัติที่ดี นำกรณีศึกษาและผลการประเมินการดำเนินงานมาใช้ในการสนับสนุนการจัดทำนโยบาย โดยให้ความสำคัญกับการผลิตและการบริโภคในห่วงโซ่คุณค่าของภาคการท่องเที่ยวและบริการ และเพิ่มโอกาสในห่วงโซ่คุณค่าให้มากที่สุด รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมการเผยแพร่แนวคิดการดำเนินธุรกิจที่รับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว
- ตรวจสอบและวิเคราะห์ธุรกิจที่รับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว
- ทบทวน พัฒนา และดำเนินการโครงการที่สร้างแรงจูงใจให้เกิดเทคโนโลยีและแนวปฏิบัติเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs)
- จัดอบรมให้กับผู้มีส่วนได้เสีย (เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น) ให้มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูลพื้นฐาน การประเมินผลกระทบ การจัดการผลกระทบ การตัดสินใจ การติดตามผลการดำเนินงาน และการปรับตัว รวมทั้งจัดอบรมให้กับผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวในหัวข้อที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และความหลากหลายทางชีวภาพ
- พัฒนาหรือเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการประเมินผลกระทบ โดยใช้ความมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงการปรับปรุงหลักการ เนื้อหา และขอบเขตการประเมินผลกระทบ
- สร้างความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสียจากภาคีต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคท่องเที่ยว องค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ ชุมชนพื้นถิ่น รวมถึงภาคีจากภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและบริการ
- ผลักดันการใช้เครื่องมือด้านการเมืองและเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้เกิดช่องทางในการนำรายได้จากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งมาใช้ในการสนับสนุนการอนุรักษ์และสร้างความยั่งยืนให้กับความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น การอนุรักษ์พื้นที่ป่าสงวน การศึกษา งานวิจัย หรือการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

๓.๕ หมดปีกรายทาง

ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

- รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ มีอัตราการขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
- รายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดรอง (จังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนต่ำกว่า ๑ ล้านคน) มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๒ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
- การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
- สัดส่วนการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในช่วงเดือนมิถุนายน - กันยายน ไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๓ ของการเดินทางตลอดทั้งปี
- จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวได้รับเครื่องหมายรับรองคุณภาพเพิ่มสูงขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
- อันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็น ๑ ใน ๓๐ อันดับแรกของโลก หรือ ๑ ใน ๗ อันดับแรกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของไทยที่มีคุณภาพได้มาตรฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- ดัชนีการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวไทยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี
- อันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของ ประเทศไทย ด้านความเด่นชัดของวัฒนธรรมและนันทนาการจากการสืบค้นออนไลน์ด้านการท่องเที่ยว (Cultural & Entertainment Tourism Digital Demand) เป็น ๑ ใน ๑๐ อันดับแรกของโลก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- ดัชนีด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวของประเทศไทยใน ๖ มิติที่สำคัญ^{๒๒} พัฒนาขึ้นอย่างน้อย ๑๐ อันดับในแต่ละมิติ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

^{๒๒} ดัชนีขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Competitiveness Index: TICI) ของ World Economic Forum ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ใน ๖ หัวข้อที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ๙.๐๑ ความเข้มงวดของกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม (stringency of environmental regulations), ๙.๐๒ การบังคับใช้กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม (enforcement environmental regulations), ๙.๐๓ ความยั่งยืนของการพัฒนาอุตสาหกรรมการเดินทางและการท่องเที่ยว (sustainability of travel & tourism development), ๙.๐๔ การบริหารจัดการน้ำเสีย (wastewater treatment), ๑๓.๐๓ พื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ (total protected areas), ๑๓.๐๕ คุณภาพของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (quality of the natural environment)

ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๔

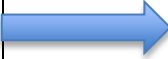
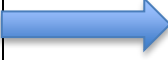

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมสีเขียว (Green GDP) จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี
- มีระบบการศึกษา ระบุ และติดตาม ชัดความสามารถในการรองรับได้ (carrying capacity) จากการท่องเที่ยวในพื้นที่เปราะบาง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙
- มีการปฏิบัติตามคู่มือการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของประเทศ รวมทั้งของ UN-WTO 12 aims of sustainable tourism ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙
- มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเพิ่มขึ้น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙

ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๕ - ๒๕๗๙

- มีนโยบายในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน และระเบียบในการสงวนรักษาโครงสร้างและการทำงานของระบบนิเวศ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙
- ชุมชนทุกชุมชนที่มีศักยภาพมีการจัดทำแผนการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙
- มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-Tourism Units) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙

๓.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมุดปกรายทาง

๒๐

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๑	รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีอัตราการขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	จำนวนรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	๑. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กก.)				
๒	รายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดรอง (จังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนต่ำกว่า ๑ ล้านคน) มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๒ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	จำนวนรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดรอง	๑. กก.				
๓	การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย	๑. กก.				
๔	สัดส่วนการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในช่วงเดือนมิถุนายน - กันยายน ไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๓ ของการเดินทางตลอดทั้งปี	ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในช่วงเดือนมิถุนายน - กันยายน	๑. กก.				
๕	จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวได้รับเครื่องหมายรับรองคุณภาพเพิ่มสูงขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	จำนวนแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่ได้รับเครื่องหมายรับรองคุณภาพ	๑. กก.				
๖	อันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็น ๑ ใน ๓๐ อันดับแรกของโลก หรือ ๑ ใน ๗ อันดับแรกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	อันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย	๑. กก.				

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๗	ความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของไทยที่มีคุณภาพได้มาตรฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ร้อยละความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของไทยที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน	๑. กก.				
๘	ผลิตภัณฑ์มวลรวมสีเขียว (Green GDP) จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสีเขียว (Green GDP) จากการท่องเที่ยว	๑. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)				
๙	ดัชนีการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวชาวไทย เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี	ดัชนีการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวชาวไทย	๑. กก.				
๑๐	อันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ด้านความเด่นชัดของวัฒนธรรมและนันทนาการจากการสืบค้นออนไลน์ด้านการท่องเที่ยว (Cultural & Entertainment Tourism Digital Demand) เป็น ๑ ใน ๑๐ อันดับแรกของโลก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	อันดับขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ด้านความเด่นชัดของวัฒนธรรมและนันทนาการจากการสืบค้นออนไลน์ด้านการท่องเที่ยว	๑. กก.				
๑๑	มีนโยบาย ในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน และระเบียบในการสงวนรักษาโครงสร้าง และการทำงานของระบบนิเวศ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	เอกสารแสดงนโยบายในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน	๑. กก. ๒. กระทรวงมหาดไทย (มท.)				
๑๒	ชุมชนทุกชุมชนที่มีศักยภาพมีการจัดทำแผนการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	จำนวนชุมชนที่มีการจัดทำแผนการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	๑. กก. ๒. มท.				

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๑๓	ดัชนีด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวของประเทศไทยใน ๖ มิติที่สำคัญ พัฒนาขึ้นอย่างน้อย ๑๐ อันดับในแต่ละมิติ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ดัชนีด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวของประเทศไทยใน ๖ มิติที่สำคัญ	๑. กก. ๒. ทส.				
๑๔	มีระบบการศึกษา ระบุ และติดตามขีดความสามารถในการรองรับได้ (carrying capacity) จากการท่องเที่ยวในพื้นที่เปราะบาง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	ผลการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยว	๑. กก. ๒. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) - กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) ๓. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) - สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (พว.)				
๑๕	มีการปฏิบัติตามคู่มือการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของประเทศ รวมทั้งของ UN-WTO 12 aims of sustainable tourism ^{๒๓} ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	แผนปฏิบัติการตามแนวทางคู่มือการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของประเทศ รวมทั้งของ UN-WTO 12 aims of sustainable tourism	๑. กก. ๒. วท. - พว.				

^{๒๓} The UNWTO/UNEP has formulated 12 Aims of Sustainable Tourism: Economic Viability; Local Prosperity; Employment Quality; Social Equity; Visitor Fulfilment; Local Control; Community Wellbeing; Cultural Richness; Physical Integrity; Biological Diversity; Resource Efficiency; Environmental Purity. UN Environment Programme & UNWTO- UN World Tourism Organisation: “Making Tourism More Sustainable – A Guide for Policy Makers”.

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๑๖	<ul style="list-style-type: none"> - มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพิ่มขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ - มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-Tourism Units) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ 	<ul style="list-style-type: none"> • ร้อยละของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวได้ • ร้อยละของพื้นที่หรือจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 	๑. กก. ๒. ทส. - อส. ๓. วท. - พว.				

๓.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

๑. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กก.)
๒. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
๓. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)
 - กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.)
๔. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.)
 - สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (พว.)
๕. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
๖. กระทรวงมหาดไทย (มท.)
 - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สธ.)
 - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)
๗. สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) (สพภ.)
๘. ภาคเอกชน อาทิ ผู้ประกอบการ นักธุรกิจ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและบริการ ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ
๑๐. ชุมชนและประชาชน

๔. ภาคการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐและฉลากสิ่งแวดล้อม

๔.๑ คำอธิบายเบื้องต้น

การจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืน เป็นกระบวนการที่ช่วยให้องค์กรสามารถจัดหาสินค้าและบริการที่ช่วยสร้างประโยชน์ให้กับองค์กร สังคม และประเทศ ในด้านการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกระบวนการผลิตสินค้า การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ในฐานะผู้บริโภครายใหญ่ของประเทศ จะส่งเสริมให้เกิดปริมาณความต้องการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญกับภาคการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐและฉลากสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายที่ ๑๒ - สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๗ – ส่งเสริมแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ยั่งยืน ตามนโยบายและการให้ลำดับความสำคัญของประเทศ

นโยบายของประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี มีความสำคัญกับการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ มีความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และขณะนี้อยู่ในช่วงระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ของการดำเนินงาน ซึ่งจะเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย และหน่วยงานในกำกับของรัฐ รวมทั้งขยายความร่วมมือไปยังภาคเอกชน

๔.๒ เป้าประสงค์

หน่วยงานภาครัฐ มุ่งมั่นและจริงจังในการขับเคลื่อนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยผลักดันให้มีการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ผลิตสินค้าและผู้ให้บริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๔.๓ เป้าหมาย

ที่	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๑	จำนวนหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	
		- หน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ ๑๐๐ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ร้อยละ ๑๐๐ - องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย และหน่วยงานในกำกับของรัฐ ร้อยละ ๑๐๐ - หน่วยงานเอกชน ร้อยละ ๕๐	
		มีการจัดตั้งเครือข่ายส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกภูมิภาค ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑	เครือข่ายระดับประเทศจะช่วยให้หน่วยงานที่มีความมุ่งมั่นด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนส่งเสริมสมาชิกในหน่วยงานขยายกิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนได้มากขึ้น และช่วยสร้างแรงบันดาลใจและเครื่องมือในการดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนให้กับภาคส่วนอื่น ๆ ในประเทศ
		มีมาตรการเศรษฐศาสตร์เพื่อสนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนสำหรับองค์กรและประชาชน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	
๒	ปริมาณและมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ปริมาณและมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทของหน่วยงานเพิ่มขึ้น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	
		- หน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ ๑๐๐ - อปท. ร้อยละ ๗๐ - องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย และหน่วยงานในกำกับของรัฐ ร้อยละ ๙๐	
		ปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับฉลากสิ่งแวดล้อมทุกประเภทเพิ่มขึ้น	
๓	ผลลัพธ์จากการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ปริมาณการปล่อยเรือนกระจกจากการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดลงร้อยละ ๕ ต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๗๔ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ประมาณร้อยละ ๒)	
		สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) และ Green GDP ภาคอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นทุกปีจากการขายสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการส่งออกสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	

๔.๔ มาตรการสำคัญ

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลบัญชีผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม บัญชีผู้ประกอบการ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาระบบรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มประเพณีของสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- เพิ่มปริมาณการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้เกิดสังคมการบริโภคอย่างยั่งยืน และจัดทำมาตรการภาคบังคับการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนสำหรับหน่วยงานภาครัฐและส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนของภาคเอกชน
- ผลักดันการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและเผยแพร่อย่างทั่วถึง เพื่อให้หน่วยงานสามารถจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้ โดยเฉพาะกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญ รวมทั้งสิ่งก่อสร้างและอาหาร โดยให้มีการพิจารณาข้อกำหนดหลักและข้อกำหนดขั้นสูง (advanced criteria)
- ผลักดันการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืน
- สนับสนุนรางวัลให้แก่องค์กรหน่วยงานที่มีผลการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนยอดเยี่ยม

๔.๕ หมายเหตุ

ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

- หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้
 - หน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ ๑๐๐
 - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ร้อยละ ๑๐๐
 - องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย และหน่วยงานในกำกับของรัฐ ร้อยละ ๑๐๐
 - หน่วยงานเอกชน ร้อยละ ๕๐
- มีการจัดตั้งเครือข่ายส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกภูมิภาค ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- มีมาตรการเศรษฐศาสตร์เพื่อสนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนสำหรับองค์กรและประชาชน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- ปริมาณและมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทของหน่วยงานเพิ่มขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้
 - หน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ ๑๐๐
 - อปท. ร้อยละ ๗๐
 - องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย และหน่วยงานในกำกับของรัฐ ร้อยละ ๙๐
- ปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับฉลากสิ่งแวดล้อมทุกประเภทเพิ่มขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๔ และระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๕ – ๒๕๗๙

- ปริมาณการปล่อยเรือนกระจกจากการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดลงร้อยละ ๕ ต่อปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๗๔
- สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) และ Green GDP ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นทุกปีจากการขายสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการส่งออกสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙

๔.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมุดปักรายทาง

๑

ที่	หมุดปักรายทาง	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๑	หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการจัดซื้อจัดจ้าง สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - หน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ ๑๐๐ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ร้อยละ ๑๐๐ - องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย และหน่วยงานในกำกับของรัฐ ร้อยละ ๑๐๐ - หน่วยงานเอกชน ร้อยละ ๕๐	จำนวนหน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการ จัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล ๑. กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (ทส.) - กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) แหล่งข้อมูล - รายงานผลการดำเนินงาน ตามแผนส่งเสริมการจัดซื้อ จัดจ้างสินค้าและบริการ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔				
	มีการจัดตั้งเครือข่ายส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้าง ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในทุกภูมิภาค ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑	จำนวนเครือข่ายสำหรับการจัดซื้อจัดจ้าง ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่มีการจัดตั้งขึ้น					
	มีมาตรการเศรษฐศาสตร์เพื่อสนับสนุนการ จัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนสำหรับองค์กร และประชาชน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔						
	ปริมาณและมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แต่ละประเภทของหน่วยงานเพิ่มขึ้น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - หน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ ๑๐๐ - อปท. ร้อยละ ๗๐ - องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย และหน่วยงาน ในกำกับของรัฐ ร้อยละ ๙๐	ปริมาณและมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แต่ละประเภทของหน่วยงาน	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล ๑. ทส. - คพ. แหล่งข้อมูล - รายงานผลการดำเนินงาน ตามแผนส่งเสริมการจัดซื้อ จัดจ้างสินค้าและบริการ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔				

ที่	หมวกปีกกรายทาง	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๕	ปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับฉลาก สิ่งแวดล้อมทุกประเภทเพิ่มขึ้น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับฉลาก สิ่งแวดล้อม					
๖	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการ จัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม ลดลงร้อยละ ๕ ต่อปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๗๙	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากการจัดซื้อจัดจ้าง					
๗	สัดส่วนของ GDP และ Green GDP ภาคอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นทุกปีจากการขาย สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการส่งออก สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	สัดส่วนของ GDP และ Green GDP ภาคอุตสาหกรรม					

๔.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

๑. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)
 - กรมควบคุมมลพิษ (คพ.)
๒. กระทรวงการคลัง (กค.)
 - กรมบัญชีกลาง (บก.)
๓. กระทรวงมหาดไทย (มท.)
 - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.)
๔. อปท. องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานในกำกับของรัฐ และหน่วยงานเอกชน ที่ระบุในแผนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๕. ภาคเอกชนที่เป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อม

๕. ภาคเมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๑ คำอธิบายเบื้องต้น

ประชากรของโลกมากกว่าครึ่งหนึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่เมืองที่มีความเจริญ มีการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน สิ่งก่อสร้าง อาคารบ้านเรือน ระบบการขนส่ง ระบบการจัดการขยะและน้ำเสีย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชากร ซึ่งทำให้เกิดสภาพความหนาแน่นของเมืองความหนาแน่นของประชากรในเมืองส่งผลให้เกิดการบริโภคอย่างเข้มข้น ทั้งทรัพยากรน้ำ พลังงาน เครื่องอุปโภคบริโภค และก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม อาทิ สุขภาพอนามัย ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย น้ำเสีย การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และมลสารอื่น ๆ

จากการบริโภคอย่างเข้มข้นและผลกระทบที่เกิดขึ้น ภาคเมืองโดยการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาล จึงต้องมีการบริหารจัดการเพื่อให้เมืองสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน และส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมน้อยลง เช่น การพัฒนาระบบการก่อสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้างให้มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ตั้งแต่การออกแบบ การใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้งานอาคารและสิ่งก่อสร้างที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดตลอดอายุการใช้งาน รวมถึงระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่ทำให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยเฉพาะน้ำและพลังงาน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญกับภาคเมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป้าหมายที่ ๑๑ – ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน

- เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๑ – สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงที่อยู่อาศัยและบริการพื้นฐานที่พอเพียง ปลอดภัย และในราคาที่สามารถจ่ายได้ และยกระดับชุมชนแออัด ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๒ – จัดให้มีการเข้าถึงระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน เข้าถึงได้ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้ สำหรับทุกคน พัฒนาความปลอดภัยทางถนน โดยการขยายการขนส่งสาธารณะ และคำนึงเป็นพิเศษถึงกลุ่มคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง ผู้หญิง เด็ก ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย และผู้สูงอายุ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๓ – ยกระดับการพัฒนาเมืองและขีดความสามารถให้ครอบคลุมและยั่งยืน เพื่อการวางแผนและการบริหารจัดการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์อย่างมีส่วนร่วม บูรณาการและยั่งยืนในทุกประเทศ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๕ – ลดจำนวนการตายและจำนวนคนที่ได้รับผลกระทบ และลดการสูญเสียโดยตรงทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของโลกที่เกิดจากภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงภัยพิบัติที่เกี่ยวกับน้ำ โดยมุ่งเป้าปกป้องคนจนและคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓

- เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๖ – ลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมต่อหัวประชากรในเขตเมือง รวมถึงการให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อคุณภาพอากาศและการจัดการของเสียของเทศบาล และการจัดการของเสียอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๗ – จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียว ที่ปลอดภัยครอบคลุมและเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะผู้หญิง เด็ก คนชรา และผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๘ – ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เพิ่มจำนวนเมืองและกระบวนการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่เลือกใช้และดำเนินการตามนโยบายและแผนที่บูรณาการ เพื่อนำไปสู่ความครอบคลุมความมีประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร การลดผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีภูมิทัศน์ทางต่อภัยพิบัติ และให้พัฒนาและดำเนินการตามการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติแบบองค์รวมในทุกระดับ ให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๗๓
- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๔ - บรรลุการจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิดในวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งวงจรชีวิตของสิ่งเหล่านั้น ตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ตกลงกันแล้ว และลดการปลดปล่อยสิ่งเหล่านั้นออกสู่อากาศ น้ำ และดินอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อที่จะลดผลกระทบทางลบที่จะมีต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๓ - ลดขยะเศษอาหารของโลกครึ่งหนึ่งในระดับค้าปลีกและผู้บริโภค และลดการสูญเสียอาหาร จากกระบวนการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน รวมถึง การสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๕ – ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ จะต้องลดการเกิดของเสียโดยการป้องกัน การลดการแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำกลับมาใช้ซ้ำ

นโยบายของประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ให้ความสำคัญกับการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม และการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้ให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงทรัพยากร การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเมือง ซึ่งสามารถเชื่อมโยงการพัฒนาคนและสังคมให้สอดคล้องกับการปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้ โดยการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการวางผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรม สังคม ระบบนิเวศเข้าด้วยกัน อีกทั้งแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเมือง การจัดการมลพิษ และการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมือง

๕.๒ เป้าประสงค์

เมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาคีหลักที่เกี่ยวข้อง มีการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นเมืองที่ยั่งยืน โดยมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่บนความสมดุล ลดการปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม และประชาชนใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

๕.๓ เป้าหมาย

ที่	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๑	หลักการเมืองนิเวศ (Eco-city) ภายใต้กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืน	เพิ่มจำนวนเมืองและกระบวนการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่เลือกใช้และดำเนินการตามนโยบายและแผนที่บูรณาการเพื่อนำไปสู่ความครอบคลุม ความมีประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร การลดผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีภูมิทัศน์ทางต่อภัยพิบัติ และให้พัฒนาและดำเนินการตามการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติแบบองค์รวมในทุกระดับ ให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๗๓ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๑ เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๑
๒		สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงที่อยู่อาศัยและการบริการพื้นฐานที่พอเพียง ปลอดภัย และในราคาที่สามารถจ่ายได้ และยกระดับชุมชนแออัด ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๑ เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๑
๓		จัดให้มีการเข้าถึงระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน เข้าถึงได้ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้สำหรับทุกคน พัฒนาความปลอดภัยทางถนน โดยการขยายการขนส่งสาธารณะ และคำนึงเป็นพิเศษถึงกลุ่มคนที่อยู่ในสถานภาพที่เปราะบาง ผู้หญิง เด็ก ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย และผู้สูงอายุ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๑ เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๒
๔		ลดจำนวนการตายและจำนวนคนที่ได้รับผลกระทบ และลดการสูญเสียโดยตรงทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของโลกที่เกิดจากภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงภัยพิบัติที่เกี่ยวกับน้ำ โดยมุ่งเป้าปกป้องคนจนและคนที่อยู่ในสถานภาพที่เปราะบาง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๑ เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๕
๕		จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียว ที่ปลอดภัย ครอบคลุมและเข้าถึงได้ โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะผู้หญิง เด็ก คนชรา และผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๑ เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๗
๖		ลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมต่อหัวประชากรในเขตเมือง รวมถึงการให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อคุณภาพอากาศ และการจัดการของเสียของเทศบาลและการจัดการของเสียอื่นๆ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๑ เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๖

ที่	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๗	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นริเริ่มการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น	มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้มีส่วนได้เสียภายในท้องถิ่น และเวทีความร่วมมือด้านนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก (Small and Medium-sized Enterprises: SMEs)
๘		ยกระดับการพัฒนาเมืองและขีดความสามารถให้ครอบคลุมและยั่งยืน เพื่อการวางแผนและการบริหารจัดการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์อย่างมีส่วนร่วม ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๑ เป้าประสงค์ที่ ๑๑.๓
๙	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นริเริ่มการจัดทำบัญชีทรัพยากรภายในท้องถิ่น	มีบัญชีการไหลของวัสดุ-ทรัพยากร (Material Flow Accounting: MFA) และการจัดการทรัพยากรที่สำคัญในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร (นอกเหนือจากพลังงานและคาร์บอนไดออกไซด์)
๑๐	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นริเริ่มการต้นแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่	มีการทบทวนและสรุปต้นแบบเมืองนิเวศ (Eco-City) บนพื้นฐานของ <ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดสังคมคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Society: LCS) - แนวคิดเมืองอัจฉริยะ (Smart City) และ - แนวคิดเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-Industrial Town) เพื่อการขับเคลื่อนในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่อื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	<ul style="list-style-type: none"> - มีการนำรูปแบบสังคมคาร์บอนต่ำมาใช้ในบางจังหวัดของประเทศไทย - มีการนำรูปแบบ Smart City มาใช้ในบางจังหวัดของประเทศไทย - มีการนำรูปแบบเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มาใช้ในบางจังหวัดของประเทศไทย (ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการนำมาใช้ใน ๑๕ จังหวัด)
๑๑	ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรในภาคก่อสร้าง	มีการนำการประเมินผลกระทบด้านความยั่งยืนสำหรับรายสาขาอาคารและสิ่งก่อสร้างไปปฏิบัติ และมีการสื่อสารในท้องถิ่นทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ผลกระทบของรายสาขาอาคารและสิ่งก่อสร้างด้านของเสีย น้ำ การขนส่ง (คาร์บอนไดออกไซด์ และทรัพยากร)
๑๒		มีการนำหลักการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์มาใช้กับวัสดุก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เพื่อการเลือกใช้วัสดุในการก่อสร้างและสิ่งก่อสร้างในท้องถิ่น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	ในการใช้งานอาคารควรคำนึงถึงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่พลังงานที่ใช้ในการผลิตวัสดุก่อสร้างมีเปอร์เซ็นต์เพิ่มขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องลดการใช้วัสดุและทรัพยากรที่ใช้ในการก่อสร้างลง
๑๓		สินค้าและบริการในห่วงโซ่อุปทานของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่สำคัญในประเทศไทย มีการปรับกระบวนการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่ดีที่สุดเท่าที่มี (Best Available Technology: BAT) และแนวทางการจัดการที่ดีที่สุด (Best Management Practice: BMP) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	ควรมีการผลักดันแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดตลอดห่วงโซ่อุปทานของภาคอาคารและสิ่งก่อสร้าง

ที่	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๑๔		มีการระบุและจัดทำบัญชีการไหลของวัสดุ-ทรัพยากรที่สำคัญสำหรับภาคอาคารและสิ่งก่อสร้างในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร (นอกเหนือจากพลังงานและคาร์บอนไดออกไซด์)
๑๕		มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้มีส่วนได้เสียภายในท้องถิ่น และเวทีความร่วมมือด้านนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ให้ความสำคัญกับภาคอาคารและสิ่งก่อสร้าง ในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก (Small and Medium-sized Enterprises: SMEs)
๑๖	การจัดการของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๘๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๑๐๐ ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - มีระบบบริหารจัดการของเสียอันตรายที่มีประสิทธิภาพ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ 	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๒ เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๔ และ ๑๒.๕
๑๗	การลดการเกิดขยะเศษอาหาร (food waste)	<ul style="list-style-type: none"> - มีปริมาณการลดการเกิดขยะเศษอาหาร (food waste) ของประเทศไทย - ลดการเกิดขยะเศษอาหาร (food waste) - มีระบบข้อมูลสนับสนุนการลดปริมาณขยะเศษอาหาร (food waste) 	ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูล food waste ในภาพรวมของประเทศไทย

๕.๔ มาตรการสำคัญ

- กำหนด ระบุ รวบรวม และจัดทำนวัตกรรมทางสังคม หรือนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ในการปรับให้เมืองมีความยั่งยืนมากขึ้น เช่น
 - การก่อสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - การรณรงค์การจัดการของเสียจากภาคเมือง (เช่น การลดการใช้ถุงพลาสติกในศูนย์การค้า)
 - การคมนาคมขนส่ง ด้วยระบบขนส่งมวลชน หรือ ใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน
 - การส่งเสริมการเก็บกลับ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ อุปกรณ์ ICT ที่หมดอายุการใช้งานแล้ว

- การส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชากรในกิจกรรมการจัดการเมือง
 - ส่งเสริมการจัดทำเวทีความร่วมมือของผู้มีส่วนเสียได้เสียในเมือง ในทุกๆ กิจกรรมของเมืองเท่าที่จะสามารถทำได้
- ส่งเสริมเครือข่ายการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการบริโภคที่ยั่งยืนในระดับเมือง
 - ส่งเสริมหน่วยงานด้านการศึกษาเพื่อบูรณาการหลักการการบริโภคที่ยั่งยืนไว้ในหลักสูตร
 - จัดทำข้อมูล และข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สำคัญเพื่อใช้ในการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสำหรับประชาชนในเมือง
 - มีการอธิบายถึงตลาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือตลาดสีเขียว
 - สนับสนุนและส่งเสริมเพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างสินค้าและบริการทั่วไป กับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (โดยเฉพาะสินค้าและบริการของท้องถิ่น) และสามารถใช้สื่อสารกับผู้บริโภคได้
 - ทดลองใช้การสื่อสารที่แสดงผลกระทบด้านลบ (Fear Factor) ที่เกิดจากการขาดความตระหนักในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
- สนับสนุนเครือข่าย ช่องทางการอบรม ในประเด็นสำคัญๆ ของการบริโภคที่ยั่งยืนในระดับเมือง
 - ระบุและพัฒนา บูรณาการความรู้ ทักษะ ทักษะในการสร้างความสอดคล้องกับธรรมชาติในหลักสูตรการศึกษา
- สนับสนุนและส่งเสริมการสื่อสารของเมือง และกิจกรรมเพื่อการพัฒนาสังคม
 - พัฒนากลไกการสนับสนุนในหน่วยงานภาครัฐเพื่อส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืนในทุกภาคีทุกระดับ
- จัดทำนโยบาย มาตรฐาน กฎหมาย ระเบียบ และมาตรการเพื่อส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืนในระดับเมือง
 - จัดทำนโยบาย (มาตรฐาน) เมืองนิเวศ
 - สร้างความเข้มแข็งให้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
 - นโยบายเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนสำหรับผู้นำชุมชน
 - นโยบายเพื่อพัฒนาสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสินค้าแซมเปียนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน
 - จัดทำแผนบูรณาการในระดับจังหวัดเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน และภาคส่วนที่มีความสำคัญในจังหวัด
- สนับสนุนและส่งเสริมการสร้างแรงกระตุ้นเพื่อให้เกิดตลาดสร้างสรรค์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในระดับเมือง
 - พัฒนารูปแบบประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่ เช่น เมือง ร้านค้า และร้านสะดวกซื้อ ในการนำสินค้าท้องถิ่นไปจำหน่าย
 - พัฒนารูปแบบการแทรกแซงระบบการผลิตและตลาด เพื่อลดต้นทุนวัตถุดิบ ในการผลิตสินค้าและบริการท้องถิ่น ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- สนับสนุนและส่งเสริมการลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนตั้งแต่ต้นทาง รวมทั้งระบบเก็บรวบรวมและขนส่งแบบแยกประเภท และนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง
- สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งด้านเทคนิควิชาการและการเงิน เพื่อให้มีระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- สร้างเสริมขีดความสามารถของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน รวมทั้งมูลฝอยติดเชื้อ

๕.๕ หมวดปกรายทาง

ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

- เพิ่มจำนวนเมืองและกระบวนการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่เลือกใช้และดำเนินการตามนโยบายและแผนที่บูรณาการ เพื่อนำไปสู่ความครอบคลุม ความมีประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร การลดผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีภูมิทัศน์ทางต่อภัยพิบัติ และให้พัฒนาและดำเนินการตามการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติแบบองค์รวมในทุกระดับ ให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๘–๒๕๗๓ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- มีการทบทวนและสรุปต้นแบบเมืองนิเวศ (Eco-City) บนพื้นฐานของสังคมคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Society: LCS) แนวคิดเมืองอัจฉริยะ (Smart City) และแนวคิดเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-Industrial Town: EIT) เพื่อการขับเคลื่อนในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่อื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- มีการนำการประเมินผลกระทบด้านความยั่งยืนสำหรับรายสาขาอาคารและสิ่งก่อสร้างไปปฏิบัติ และมีการสื่อสารในท้องถิ่นทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- อัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๘๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๐
- มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๑๐๐ ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- มีระบบบริหารจัดการของเสียอันตรายที่มีประสิทธิภาพ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- มีปริมาณการลดการเกิดขยะเศษอาหาร (food waste) ของประเทศไทย
- ลดการเกิดขยะเศษอาหาร (food waste)
- มีระบบข้อมูลสนับสนุนการลดปริมาณขยะเศษอาหาร (food waste)

ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๔ และระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๕ – ๒๕๗๙

- ลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมต่อหัวประชากรในเขตเมือง รวมถึงการให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อคุณภาพอากาศ และการจัดการของเสียของเทศบาล และการจัดการของเสียอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงที่อยู่อาศัยและการบริการพื้นฐานที่พอเพียง ปลอดภัย และในราคาที่สามารถจ่ายได้ และยกระดับชุมชนแออัด ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- จัดให้มีการเข้าถึงระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน เข้าถึงได้ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้ สำหรับทุกคน พัฒนาความปลอดภัยทางถนน โดยการขยายการขนส่งสาธารณะ และคำนึงเป็นพิเศษถึงกลุ่มคนที่อยู่ในสถานภาพที่เปราะบาง ผู้หญิง เด็ก ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย และผู้สูงอายุ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- ลดจำนวนการตายและจำนวนคนที่ได้รับผลกระทบ และลดการสูญเสียโดยตรงทางเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของโลกที่เกิดจากภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงภัยพิบัติที่เกี่ยวกับน้ำ โดยมุ่งเป้าปกป้องคนจนและคนที่อยู่ในสถานภาพที่เปราะบาง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียว ที่ปลอดภัยครอบคลุมและเข้าถึงได้ โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะผู้หญิง เด็ก คนชรา และผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้มีส่วนได้เสียภายในท้องถิ่น และเวทีความร่วมมือด้านนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม ในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙
- ยกระดับการพัฒนาเมืองและขีดความสามารถให้ครอบคลุมและยั่งยืน เพื่อการวางแผนและการบริหารจัดการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์อย่างมีส่วนร่วม ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- มีบัญชีการไหลของวัสดุ-ทรัพยากร (Material Flow Accounting: MFA) และการจัดการทรัพยากรที่สำคัญในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙
- มีการนำหลักการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์มาใช้กับวัสดุก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เพื่อการเลือกใช้วัสดุในการก่อสร้างและสิ่งก่อสร้างในท้องถิ่น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙
- สินค้าและบริการในห่วงโซ่อุปทานของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่สำคัญในประเทศไทย มีการปรับกระบวนการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่ดีที่สุดเท่าที่มี (Best Available Technology: BAT) และแนวทางการจัดการที่ดีที่สุด (Best Management Practice: BMP) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙
- มีการระบุและจัดทำบัญชีการไหลของวัสดุ-ทรัพยากรที่สำคัญสำหรับภาคอาคารและสิ่งก่อสร้างในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙
- มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้มีส่วนได้เสียภายในท้องถิ่น และเวทีความร่วมมือด้านนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม ที่ให้ความสำคัญกับภาคอาคารและสิ่งก่อสร้าง ในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙

๕.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมุดปักรายทาง

๒๒

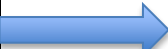

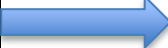

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๑	เพิ่มจำนวนเมืองและกระบวนการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่เลือกใช้และดำเนินการตามนโยบายและแผนที่บูรณาการ เพื่อนำไปสู่ความครอบคลุม ความมีประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร การลดผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีภูมิทัศน์ทางต่อภัยพิบัติ และให้พัฒนาและดำเนินการตามการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติแบบองค์รวมในทุกระดับ ให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงานเซนต์เพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๗๓ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓	ร้อยละของเมืองที่นำหลัก การเมืองที่ยั่งยืนไปใช้	แบบสำรวจ				
๒	ลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมต่อหัวประชากรในเขตเมือง รวมถึงการให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อคุณภาพอากาศ และการจัดการของเสียของเทศบาล และการจัดการของเสียอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ของเมืองต่อหัวประชากร	การติดตามประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อมของเมือง				
๓	สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงที่อยู่อาศัยและการบริการพื้นฐานที่พอเพียง ปลอดภัย และในราคาที่สามารถจ่ายได้ และยกระดับชุมชนแออัด ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	ร้อยละของบ้านเรือน ที่เป็นไปตามมาตรฐาน	การติดตามประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อมของเมือง				
๔	จัดให้มีการเข้าถึงระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน เข้าถึงได้ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้ สำหรับทุกคน พัฒนาความปลอดภัยทางถนน โดยขยายการขนส่งสาธารณะ และคำนึงเป็นพิเศษถึงกลุ่มคนที่อยู่ในสถานภาพที่เปราะบาง ผู้หญิง เด็ก ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย และผู้สูงอายุ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	ร้อยละของระบบการ ขนส่งที่เป็นไปตาม มาตรฐาน	การติดตามประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อมของเมือง				
๕	ลดจำนวนการตายและจำนวนคนที่ได้รับผลกระทบ และลดการสูญเสียโดยตรงทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของโลกที่เกิดจากภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ โดยมุ่งเป้าปกป้องคนจนและคนที่อยู่ในสถานภาพที่เปราะบาง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	จำนวนความสูญเสียที่เกิด จากภัยพิบัติ	การติดตามประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อมของเมือง				

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๖	จัดให้มีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียว ที่ปลอดภัยครอบคลุมและเข้าถึงได้ โดยถ้วนหน้า โดยเฉพาะผู้หญิง เด็ก คนชรา และผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	ร้อยละของพื้นที่สีเขียว พื้นที่สาธารณะที่มีการใช้งานตามวัตถุประสงค์	แบบสำรวจ				
๗	มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้มีส่วนได้เสียภายในท้องถิ่น และเวทีความร่วมมือด้านนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	จำนวนเครือข่ายและเวทีความร่วมมือที่เกิดขึ้น	แบบสำรวจ				
๘	ยกระดับการพัฒนาเมืองและขีดความสามารถให้ครอบคลุมและยั่งยืนเพื่อการวางแผนและการบริหารจัดการการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์อย่างมีส่วนร่วม ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	จำนวนคณะกรรมการพัฒนาเมืองนิเวศ หรือการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการจัดตั้งขึ้น	แบบสำรวจ				

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๙	มีบัญชีการไหลของวัสดุ-ทรัพยากร (Material Flow Accounting: MFA) และการจัดการทรัพยากรที่สำคัญในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	ร้อยละขององค์กร ปกครองส่วนถิ่นที่นำ ระบบ MFA ไปใช้ในพื้นที่	๑. กระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (วท.) - สำนักงานพัฒนา วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีแห่งชาติ (พว.) ๒. สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (สศช.) ๓. กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) - กรมโรงงาน อุตสาหกรรม (กรอ.) - การนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย (กนอ.) ๔. กระทรวงมหาดไทย (มท.) - กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น (สถ.)				

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๑๐	มีการทบทวนและสรุปต้นแบบเมืองนิเวศ (Eco-City) บนพื้นฐานของ - แนวคิดสังคมคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Society: LCS) - แนวคิดเมืองอัจฉริยะ (Smart City) และ - แนวคิดเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-Industrial Town) เพื่อการขับเคลื่อนในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่อื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ร้อยละของเมืองต้นแบบ	แบบสำรวจ				
๑๑	มีการนำการประเมินผลกระทบด้านความยั่งยืนสำหรับรายสาขาอาคาร และสิ่งก่อสร้างไปปฏิบัติ และมีการสื่อสารในท้องถิ่นทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ร้อยละขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่นำ การประเมินผลกระทบต่อ สังคม (Social Impact Assessment: SIA) ไปใช้ ในภาคอาคารและ สิ่งก่อสร้าง	แบบสำรวจ				
๑๒	มีการนำหลักการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์มาใช้กับวัสดุก่อสร้าง ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เพื่อการเลือกใช้วัสดุในการก่อสร้าง และสิ่งก่อสร้างในท้องถิ่น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	ร้อยละของอาคาร สิ่งก่อสร้าง	๑. วท. - พว. ๒. สศช. ๓. อก. - กรอ. - กนอ.				

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๑๓	สินค้าและบริการในห่วงโซ่อุปทานของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่สำคัญในประเทศไทย มีการปรับกระบวนการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่ดีที่สุดเท่าที่มี(Best Available Technology: BAT) และแนวทางการจัดการที่ดีที่สุด (Best Management Practice: BMP) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	ร้อยละของอาคารสิ่งก่อสร้าง	๑. วท. - พว. ๒. สศช. ๓. อก. - กรอ. - กนอ.				
๑๔	มีการระบุและจัดทำบัญชีการไหลของวัสดุ-ทรัพยากรที่สำคัญสำหรับภาคอาคารและสิ่งก่อสร้างในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙	ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนถิ่นที่นำระบบ MFA ไปใช้สำหรับภาคอาคารและสิ่งก่อสร้าง	๑. วท. - พว. ๒. สศช. ๓. อก. - กรอ. - กนอ.				
๑๕	มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้มีส่วนได้เสียภายในท้องถิ่น และเวทีความร่วมมือด้านนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ให้ความสำคัญกับภาคอาคารและสิ่งก่อสร้าง ในทุกพื้นที่ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	จำนวนเครือข่ายและเวทีความร่วมมือที่เกิดขึ้นด้านอาคารและสิ่งก่อสร้าง	แบบสำรวจ				

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๑๖	อัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๓๐ ของปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์	๑. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) - กรมควบคุมมลพิษ (คพ.)				
	ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ปริมาณของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	๒. มท. - สถ. ๓. อก. - กรอ.				
	ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๘๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓	ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	๔. วท. - พว. (หน่วยงานสนับสนุนด้านเทคนิค)				
	มีระบบบริหารจัดการของเสียอันตรายที่มีประสิทธิภาพ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ปริมาณของเสียอันตรายลดลง					
๑๗	<ul style="list-style-type: none"> - มีปริมาณการลดการเกิดขยะเศษอาหาร (food waste) ของประเทศไทย - ลดการเกิดขยะเศษอาหาร (food waste) - มีระบบข้อมูลสนับสนุนการลดปริมาณขยะเศษอาหาร (food waste) 	ปริมาณขยะเศษอาหาร	๑. ทส. - คพ. ๒. มท. - สถ. ๓. วท. - พว.				

๕.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

๑. กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.)

- การนิคมอุตสาหกรรม (กนอ.)
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.)

๒. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)

- กรมควบคุมมลพิษ (คพ.)
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.)
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

๓. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

๔. กระทรวงมหาดไทย (มท.)

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.)

๕. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.)

- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (พว.) (หน่วยงานสนับสนุนด้านเทคนิค)

๖. ภาคเอกชน เช่น ผู้ประกอบการ นักธุรกิจ และบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมการผลิต เป็นต้น

๗. ภาคประชาสังคม อาทิ กลุ่มเครือข่ายต่างๆ ชุมชนและประชาชน

๖. ภาคการสร้างความตระหนักและการศึกษา

๖.๑ คำอธิบายเบื้องต้น

รูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการใช้และการบริโภคทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ซึ่งส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้ทรัพยากรในการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการในการบริโภค การเกิดของเสียจากกระบวนการผลิต และของเสียที่เกิดขึ้นหลังจากการบริโภค ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตเพื่อลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ลดการใช้พลังงาน รวมถึงลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม โดยคงไว้ซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดี

การปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลซึ่งเป็นสิ่งท้าทาย และต้องร่วมมือกันในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ สร้างความตระหนัก สร้างการรับรู้ของบุคคล และความรู้ความเข้าใจระหว่างคนในสังคม ควบคู่กับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมรูปแบบการใช้ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และมีความสอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และลักษณะความเป็นอยู่ของสังคม

การปลูกฝังแนวคิดการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนในเด็กและเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองที่มีความตระหนักถึงการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ดังนั้น ภาคการศึกษาจึงควรบูรณาการเรื่องดังกล่าวไว้ในหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับ เพื่อปลูกฝังและสร้างผู้ผลิตและผู้บริโภคที่คำนึงถึงความยั่งยืนของประเทศต่อไป

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญกับภาคการสร้างความตระหนักและการศึกษา

เป้าหมายที่ ๔ – สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- เป้าประสงค์ที่ ๔.๗ – สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- เป้าประสงค์ที่ ๔.ซี – เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา เฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓

เป้าหมายที่ ๑๒ – สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

- เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๘ – สร้างหลักประกันว่าประชาชนในทุกแห่งมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและความตระหนักถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนและวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓

นโยบายของประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ให้ความสำคัญกับการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน โดยการยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมถึงการสร้างที่อยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และสังคมให้สอดคล้องกับการปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้ โดยการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการวางผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรม สังคม ระบบนิเวศเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ การสร้างความตระหนักด้านการบริโภคที่ยั่งยืนในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรม หรือการรณรงค์ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การประหยัดน้ำ ประหยัดพลังงาน การลดการใช้ถุงพลาสติก จึงควรมีการส่งเสริมให้ภาคการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเด็ก เยาวชน และนักศึกษา ในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยนำแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development) มาจัดทำเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน รวมทั้งหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อีกทั้งแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ให้ความสำคัญกับการสื่อสารไปยังทุกภาคส่วนในเรื่องของการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๖.๒ เป้าประสงค์

สังคมผู้บริโภค ทั้งในรูปแบบของหน่วยงาน และบุคคลทั่วไป มีรูปแบบการบริโภคที่คำนึงถึงผลกระทบต่อระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อม

๖.๓ เป้าหมาย

	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๑	พัฒนาและถ่ายทอดรูปแบบวิถีชีวิตที่ยั่งยืน	มีการระบุและจัดลำดับความสำคัญของวิถีการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืน และนำไปกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้เป็นไปตามการคาดหวังในอนาคต ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ควรมีการสนับสนุนการนำนโยบายที่สร้างความตระหนักด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน และวิถีชีวิตที่ยั่งยืนมาใช้
๒		ประชากรไทยร้อยละ ๘๐ มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อได้รับรู้ข้อมูลเรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ควรมีการสนับสนุนการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ในวาระการปฏิรูปประเทศเพื่อการพัฒนาให้เกิดการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทย
๓		มีเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนสำหรับผู้บริโภคที่เป็นสถาบัน และครัวเรือน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	สนับสนุนนโยบายการจัดทำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืน

	ด้าน	เป้าหมาย	หมายเหตุ
๔		มีการระบุ และรวบรวมกรณีศึกษาของภาคธุรกิจด้านนวัตกรรม การตลาดที่มีความรับผิดชอบ เพื่อใช้ในการสนับสนุนวิถีชีวิตที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ส่งเสริมรูปแบบนวัตกรรมและ แนวปฏิบัติแบบดั้งเดิมที่เป็นวิถีชีวิตที่ยั่งยืน
๕		สังคมไทยที่มีรูปแบบวิถีชีวิตที่ยั่งยืนตามเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ ๘๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๔	เป็นรูปแบบแนวทางในอนาคต
๖	การศึกษา เพื่อวิถีชีวิต	ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีความเป็นพลเมืองและพลโลก	ตัวชี้วัดตามแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
๗	ที่ยั่งยืน	สร้างความตระหนักเรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนแก่ประชาชนทั่วไปให้มากขึ้นผ่านการศึกษาในระบบและนอกระบบ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	<ul style="list-style-type: none"> จำเป็นต้องสร้างให้วิถีชีวิตที่ยั่งยืนเข้าไปอยู่ในการศึกษาอย่างเป็นทางการ ทำให้วิถีชีวิตที่ยั่งยืนให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนและสร้างพลังให้กับเยาวชนในการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน
๘		มีการบรรจุเรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนไว้ในการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	
๙		เพิ่มจำนวนครูด้านสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๔
๑๐		มีการบรรจุหลักสูตรด้านการบริโภคที่ยั่งยืน (Environmental Education for Sustainable Consumption: EESC) และด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development: ESD) รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๔	<ul style="list-style-type: none"> จำเป็นต้องสร้างให้วิถีชีวิตที่ยั่งยืนเข้าไปอยู่ในการศึกษาอย่างเป็นทางการ ทำให้วิถีชีวิตที่ยั่งยืนให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนและสร้างพลังให้กับเยาวชนในการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน
๑๑	เปลี่ยนผ่านวิถีชีวิต	มีการรวบรวม และเผยแพร่เรื่องการพัฒนาและการบริโภคที่ยั่งยืนแก่ประชาชนทั่วไป ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	
๑๒	ในปัจจุบัน และสร้างวิถีชีวิตให้คนรุ่นอนาคตสู่วิถีชีวิตที่ยั่งยืน	มีการพัฒนาและสนับสนุนกรอบงาน และเครื่องมือสำหรับติดตามผลกระทบที่เกิดจากวิถีชีวิต เพื่อวิถีชีวิตที่ยั่งยืน กลายเป็นกระแสหลักของสังคม ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	

๖.๔ มาตรการสำคัญ

- ส่งเสริมการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เวกีและเครือข่ายด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนในทุกระดับ
- ส่งเสริมการประยุกต์ใช้ ขยายผล จัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้เรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนให้แก่ประชาชน
- พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และจัดกิจกรรมเสริมทักษะพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑
- พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษา ให้ทันสมัย สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก
- ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองและพลโลก ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระบบการศึกษาอย่างเข้มข้น
- พัฒนาคู่มือประจำการให้มีทักษะ ให้มีความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลผลลัพธ์การเรียนรู้ (learning outcome) ของผู้เรียน
- ส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนในกลุ่มธุรกิจ เช่น วิสาหกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วยการตลาด ผู้ผลิต และผู้บริโภค
- ส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจในการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนให้กับภาคีในพื้นที่ ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ให้มีกำไรและได้รับประโยชน์
- ส่งเสริมการยกระดับธรรมาภิบาลในหน่วยงาน เช่น ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR)
- สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมทางสังคม (Social innovation) เพื่อสนับสนุนการบริโภคที่ยั่งยืน ให้มีสินค้าสีเขียวของท้องถิ่น ลดการใช้พลังงาน และลดการเกิดมลพิษ เช่น จัดให้มีเลนจักรยาน ในท้องถิ่น การสนับสนุนการจัดทำ Green Card ที่สามารถติดตามข้อมูลการซื้อสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภค
- สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการเมืองในทุกด้านที่สำคัญต่อการใช้ทรัพยากรและการก่อให้เกิดมลพิษ
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้นวัตกรรมในการจัดการด้านมลพิษของเมือง อาทิ การจัดการขยะ น้ำเสีย การ Recycle การจัด Zoning พื้นที่สีเขียวของเมือง

๖.๕ หมดปีกรายทาง

ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

- มีการระบุและจัดลำดับความสำคัญของวิถีการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืน และนำไปกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้เป็นไปตามการคาดหวังในอนาคต ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- ประชากรไทยร้อยละ ๘๐ มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อได้รับรู้ข้อมูลเรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- มีเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนสำหรับผู้บริโภคที่เป็นสถาบัน และครัวเรือน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- มีการระบุ และรวบรวมกรณีศึกษาของภาคธุรกิจด้านนวัตกรรมการตลาดที่มีความรับผิดชอบ เพื่อใช้ในการสนับสนุนวิถีชีวิตที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีความเป็นพลเมืองและพลโลก
- มีการรวบรวม และเผยแพร่เรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนแก่ประชาชนทั่วไป ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- มีการพัฒนาและสนับสนุนกรอบงาน และเครื่องมือสำหรับติดตามผลกระทบที่เกิดจากวิถีชีวิตเพื่อวิถีชีวิตที่ยั่งยืนกลายเป็นกระแสหลักของสังคม ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔
- สร้างความตระหนักเรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนแก่ประชาชน ผ่านการศึกษาในระบบและนอกระบบ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๔

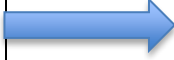

- มีการบรรจุเรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนไว้ในการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- เพิ่มจำนวนครูด้านสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- มีการบรรจุหลักสูตรด้านการการบริโภคที่ยั่งยืน (Environmental Education for Sustainable Consumption: EESC) และด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development: ESD) รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในระบบการศึกษา ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๔

ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๕ - ๒๕๗๙

- สังคมไทยที่มีรูปแบบวิถีชีวิตที่ยั่งยืนตามเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ ๘๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙

๖.๖ ภาพรวมเป้าหมาย ตัวชี้วัด และหมุดปกรายทาง

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูลและแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๑	มีการระบุและจัดลำดับความสำคัญของวิถีการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืน และนำไปกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้เป็นไปตามการคาดหวังในอนาคต ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	การประกาศเป็นนโยบายของภาครัฐ	๑. กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ๒. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)				
๒	ประชากรไทยร้อยละ ๘๐ มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อได้รับรู้ข้อมูลเรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	จำนวนประชากรที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต	๑. ศธ. ๒. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) - กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.)				
๓	มีเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืนสำหรับผู้บริโภค ที่เป็นสถาบัน และครัวเรือน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	จำนวนเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ที่สนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างที่ยั่งยืน	๑. กระทรวงการคลัง (กค.) ๒. ทส. - กรมควบคุมมลพิษ (คพ.)				
๔	มีการระบุ และรวบรวมกรณีศึกษาของภาคธุรกิจ ด้านนวัตกรรมการตลาดที่มีความรับผิดชอบต่อใช้ในการสนับสนุนวิถีชีวิตที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔		๑. ทส. - สส.				
๕	สังคมไทยที่มีรูปแบบวิถีชีวิตที่ยั่งยืนตามเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ ๘๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙	ร้อยละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตที่ยั่งยืน	๑. กระทรวงมหาดไทย (มท.) - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สอ.)				

ที่	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	หน่วยงานจัดเก็บข้อมูลและแหล่งข้อมูล	ระยะที่ ๑	ระยะที่ ๒		ระยะที่ ๓
				๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๕๖๕-๒๕๖๙	๒๕๗๐-๒๕๗๔	๒๕๗๕-๒๕๗๙
๖	ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีความเป็นพลเมืองและพลโลก	ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา	๑. ศธ.				
๗	สร้างความตระหนักเรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนแก่ประชาชนทั่วไปให้มากขึ้นผ่านการศึกษาในระบบและนอกระบบ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔		๑. ศธ. ๒. ทส. - สส.				
๘	มีการบรรจุเรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนไว้ในการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	จำนวนหลักสูตร	๑. ศธ. ๒. ทส. - สส.				
๙	เพิ่มจำนวนครูด้านสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครู ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓	จำนวนครู	๑. ศธ.				
๑๐	มีการบรรจุหลักสูตรด้านการบริโภคที่ยั่งยืน (Environmental Education for Sustainable Consumption: EESC) และด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development: ESD) รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๔	จำนวนหลักสูตร	๑. ศธ.				
๑๑	มีการรวบรวม และเผยแพร่เรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนแก่ประชาชนทั่วไป ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	จำนวนศูนย์ความรู้ที่ถ่ายทอดเรื่องการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน	๑. ทส. - สส.				
๑๒	มีการพัฒนาและสนับสนุนกรอบงาน และเครื่องมือสำหรับติดตามผลกระทบที่เกิดจากวิถีชีวิต เพื่อวิถีชีวิตที่ยั่งยืนกลายเป็นกระแสหลักของสังคม ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔		๑. สศช.				

๖.๗ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

๑. กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สป.ศธ.)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.)

๒. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)

- กรมส่งเสริมคุณภาพและสิ่งแวดล้อม (สส.)
- กรมควบคุมมลพิษ (คพ.)

๓. กระทรวงสาธารณสุข (สธ.)

- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

๔. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

๕. กระทรวงการคลัง (กค.)

๖. กระทรวงมหาดไทย (มท.)

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.)

๗. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

๘. สถาบันการศึกษา และหน่วยงานวิจัยของรัฐและเอกชน

๙. ชุมชนและประชาชน

๑๐. ภาคเอกชน อาทิ ผู้ประกอบการ นักธุรกิจ

๗. การติดตามและประเมินผล

แผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ แสดงให้เห็นภาพรวมของความมุ่งมั่นในการพัฒนาการผลิตและการบริโภคของประเทศไทยให้เป็นระบบและเกิดความยั่งยืนมากขึ้น ในระยะเวลา ๒๐ ปีข้างหน้า โดยถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ชี้ให้เห็นทิศทางการพัฒนาการผลิตและการบริโภคที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยและตอบสนองการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับสากล อีกทั้งยังเป็นการเปิดช่องทางให้มีการพัฒนาแผนปฏิบัติการที่มีความเฉพาะเจาะจง อันเกิดจากความต้องการเฉพาะ รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นกรอบการดำเนินงานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแต่ละหน่วยงานสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การติดตามและประเมินผลแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ จะเป็นการติดตามและประเมินผลความสำเร็จตามเป้าหมายรายสาขาที่กำหนดไว้ในแต่ละช่วงระยะเวลา ผ่านการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ มาตรการสำคัญ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน อย่างไรก็ตาม ควรมีการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลที่สมบูรณ์ โดยมีระบบการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัดที่สำคัญ และมีการจัดทำข้อมูลเพื่อการสื่อสารที่เหมาะสม

นอกจากนี้ ควรจัดทำแผนทบทวนผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย ภายหลังจากขับเคลื่อนการดำเนินงานทุก ๓ ปี เพื่อทบทวนสถานการณ์ วิเคราะห์ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น และนำไปปรับปรุง/พัฒนาแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งทิศทางของโลกในอนาคต